

kehitys utveckling

KESÄKUU 2.2015

KÄSITELTÄVÄ VAROEN

Sierra Leonen rauha on kestänyt yli kymmenen vuotta. Jälleenrakennus on silti vasta aluillaan. Maa on tyypillinen hauras valtio.

4 MAAILMAN MAKASIINI

15 PÄÄKIRJOITUS

16 HELPOSTI SÄRKYVÄÄ

Hauras valtio tarvitsee tukea rakenteidensa ja järjestelmiensä kehittämiseen. Vain siten se voi taata peruspalvelut kansalaisilleen.

20 SIERRA LEONE: YLÖS POHJALTA

Sisällissodan jälkeinen rauha pitää, mutta maan kehitys vie aikaa. Ebola keskeytti hyvän alun.

23 KOLUMNI: ONNISTUMISEN HAURAS KETJU

Pakolaiset ja siirtolaiset kohtaavat matkallaan enemmän purevia koiria kuin auttavia käsiä, kirjoittaa kehitysviestinnän yksikön päällikkö Erja-Outi Heino.

24 ETELÄ-SUDAN: KIINAN ENSIASKELEET RAUHANTYÖSSÄ

Länsimaissa epäillään, että Kiina haluaa suojella öljysijoituksiaan.

30 AFRIKAN SANKARIROTAT

Mosambikissa raivattiin vielä tämän vuoden alussa sisällissodan aikaisia miinoja. Tansaniassa koulutetuista rotista oli suurta apua.

40 LIBANON: RÄTTSLÖSA SLAVAR

Hundratusentals kvinnor från fattiga länder arbetar under slavlika förhållanden i Libanon. En av dem är Masalat från Etiopien.

44 HUIPULLE KOULUTUKSELLA

Haastattelussa Ritva Reinikka, joka on tunnetuin suomalainen kehitystaloustutkija.

48 PINNALLA: HARKINTAA JA ROHKEAA POLITIIKKAA

Asiantuntijat opastavat uutta hallitusta kehitysyhteistyön uudistamisessa.

52 SUOMI TEKEE

Uusi karttatietokanta auttaa Laosia kehittymään.

53 SUOMI TUKEE

54 VAPAALLA

Käytettyjen vaatteiden kauppa kannustaa ostamaan pikamuotia. Yhä useampi intialaisnainen valitsee itse puolisonsa.

58 LÄHDÖSSÄ

Visa Tuominen matkaa Ugandaan.

59 PILAKUVA

Lawrence Kombani (keskellä) työskentelee Apopo-kansalaisjärjestössä rottaohjaajien esimiehenä. Tansaniassa päämajaansa pitävä belgialainen Apopo on kouluttanut savannihamstraajarottia ja niiden ohjaajia miinanraivaustöihin jo viidentoista vuoden ajan. Rotat osaavat tunnistaa myös positiivisen tuberkuloosinäytteen.

KUVA JA TEKSTI VILLE PALONEN

KANNEN KUVA KAATOPAIKALTA SIERRA LEONEN PÄÄKAUPUNGISTA FREETOWNISTA. / JANNE KÖRKÖ

Kanika Batra on 31-vuotias intialaisnainen New Delhistä. Hän ei etsi aviomiestä vaan deittiseuraa. Monen muun nykyintialaisen tavoin hän on ladannut älypuhelimensa paikallisen deittisovelluksen Thrillin.

”Asuin pitkään ulkomailla ja haluan tavata ihmisiä omien piirieni ulkopuolelta”, Batra sanoo.

S. 56

Kehitysyhteistyö käännepöhdassa

Kehitysyhteistyön leikkausten ohjenuorana käytettiin hallitusohjelmaa. Suomen kehityspoliittinen linja tarkentuu eduskunnalle annettavassa selvityksessä.

ULKOMAANKAUPPA- ja kehitysmi-
nisteri **Lenita Toivakka** (kok) ja ulko-
ministeriön virkamiehet joutuivat
kesäkuun alussa leikkaamaan rajusti
ensi vuoden kehitysyhteistyösuunnitel-
mia. Hallitusneuvotteluissa päätettiin
300 miljoonan euron leikkauksista
kehitysyhteistyöhön.

Leikkaustarvetta lisäsi se, että pääs-
tökaupasta valtiolle tulevia tuloja ei enää
ensi vuonna ohjata ilmastomuutosta
hillitseviin ja sopeuttaviin toimiin ke-
hitysmaissa. Vastaisuudessa tämä tuki
rahoitetaan kokonaisuudessaan varsi-
naisesta kehitysyhteistyöbudjetista.

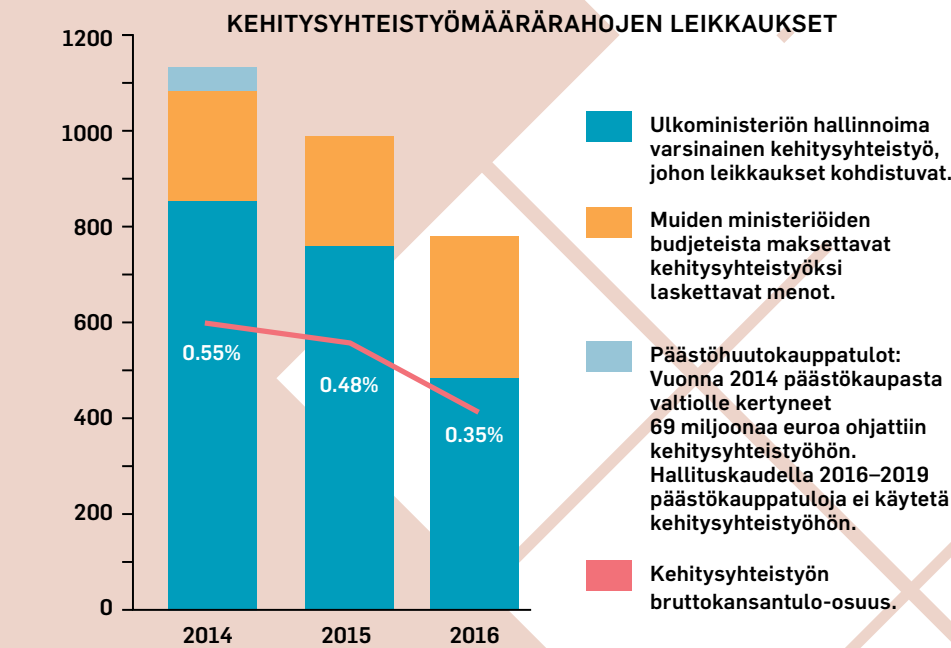
Suomi käyttää kuluvana vuonna
kehitysyhteistyöhön reilut miljardi
euroa. Noin kolmannes näistä menoista
tulee muilta hallinnonaloilta, mutta
ne lasketaan osaksi kehitysyhteistyötä.
Näitä ovat esimerkiksi osa pakolais-
ten vastaanottokuluista Suomessa
ja Suomen osuus Euroopan unionin
kehitysyhteistyöstä, jonka valtiovarain-
ministeriö maksaa osana Suomen EU-
jäsenyysmaksua.

Leikkaukset jouduttiin tekemään
ulkoministeriön hallinnoimasta varsi-
naisesta kehitysyhteistyöstä, johon oli
alkuperäisissä suunnitelmissa varattu
815 miljoonaa euroa.

Leikkausten kohteita ei vielä tie-
detty *Kehitys-Utvecklingin* mennessä
painoon.

TUKEA YRITTÄMISELLE

Leikkausten suuruusluokkaa kuvaa
se, että Suomen humanitaarisen avun
(vuonna 2014 noin 106 miljoonaa
euroa) ja kansalaisjärjestöjen kautta
tehtävän kehitysyhteistyön (noin 110

miljoonaa euroa) lopettaminen ei riit-
täisi kattamaan leikkaustarvetta. Peli-
varaa toi se, että kehitysyhteistyövarat
myönnetään pääosin kolmeksi vuodek-
si, ja ensi vuonna voidaan käyttää myös
vuosien 2014 ja 2015 käyttämättömiä
kehitysyhteistyön määrärahoja.

Ulkoministeriön kehityspoliittisen
osaston päällikön **Pekka Puustisen**
mukaan leikkauksia ei tehty juusto-
höylällä eli tasaisesti kaikesta. Vähiten
leikattiin hallitusohjelmassa paino-
tettuja asiakokonaisuuksia. Näitä ovat
esimerkiksi naisten ja tyttöjen asema,
ihmisoikeudet, demokratia ja hyvä
hallinto. Ohjelmassa painottuvat myös
kestävä kehitys ilmastönäkökulmasta,
ruokaturva, vesi ja energia.

Hallitusohjelmassa luvattiin lisätu-

kea kehitysmaiden oman yritystoiminnan
ja veropohjan vahvistamiseen.

Lisäksi kohdistettiin 100 miljoonaa
euroa kehitysmaiden lainamuotoiseen
tukemiseen. Osa tästä summasta käyte-
tään valtion omistaman kehitysrahoitus-
yhtiön Finnfundin pääoman korottami-
seen. Lisärahoituksella Finnfund voi tukea
aiempaa enemmän kehitysmaissa sellaista
yritystoimintaa, jolla on selviä kehitys-
vaikutuksia.

On todennäköistä, että uusi hallitus
ei laadi erillistä kehityspoliittista ohjel-
maa. Sen sijaan se antaa eduskunnalle
selvityksen kehityspoliitiikasta. Edellinen
eduskunta vaati, että selvitys laaditaan
heti hallituskauden alussa.

PASI NOKELAINEN

SUOMI

Lenita Toivakasta kehitysinisteri

KEHITYSPOLITIIKAN lisäksi **Lenita Toivakka** (kok) vastaa nykyisessä hallituksessa ulkomaankaupasta.

Edellisen kerran ulkomaankauppa ja kehityspoliitiikka keskitettiin yhdelle ministerille vuosina 2003–2011. Tehtävää hoitivat keskustan **Paula Lehtomäki**, **Mari Kiviniemi** ja **Paavo Väyrynen**.

Ensimmäiseksi kehitysyhteistyöstä vastaavaksi ministeriksi nimitettiin vuonna

LAURA KOTILA

1991 silloisen Kristillisen liiton puheenjohtaja **Toimi Kankaanniemi**. Hän vastasi hallituksessa myös alkoholi-

ja raittiuskysymyksistä.

Vuosina 1995–2002 kehitysyhteistyöministerit vastasivat myös ympäristöstä ja vuosina 2011–2015 valtionyhtiöiden omistajaohjauksesta.

VÄESTÖNKASVU

HITAAMPAA KUIN KOSKAAN

MAAILMAN VÄESTÖ on kasvanut rajusti 70 viime vuoden aikana. Meitä on nyt 7,3 miljardia eli 5 miljardia enemmän kuin vuonna 1945.

Väestö kasvoi kiivaimmillaan 1960-luvun lopussa. Kasvu oli tuolloin yli kaksi prosenttia vuodessa. Nyt väestö kasvaa hitaammin kuin koskaan ennen, 1,1 prosenttia vuodessa. Se tarkoittaa 81 miljoonan hengen vuosittaista lisäystä.

70 vuotta sitten noin kolmannes väestöstä asui teollisuusmaissa, nyt enää 17 prosenttia. Euroopan väestön osuus on pudonnut 22:sta 10 prosenttiin, ja Afrikan kaksinkertaistunut 16 prosenttiin.

Paras uutinen on äiti- ja imeväiskuolleisuuden aleneminen. 70 vuotta sitten 140 vauvaa menehtyi tuhatta elävänä syntyneitä kohti, nyt enää 40. Ihmisten keskimääräinen elinikä on noussut 70 vuoteen. (IPS)

ETIOPIA

Suomen vesiohjelma toimii

YHÄ USEAMMALLA etiopialaisella on puhdasta juomavettä ja mahdollisuus käyttää käymälää. Puhdasta vettä saa 57 prosenttia ja käymälää voi käyttää 28 prosenttia etiopialaisista. Vuonna 1990 puhdasta vettä oli vain 16 prosentilla ja käymälä vain muutamalla

OUTI ENOLA-HEAD

Alem Seferin kylässä vettä kerättiin maakuopista, kunnes viime vuonna kyläläiset rakensivat Suomen tuella itselleen kaivon.

prosentilla väestöstä.

Suomi on yksi Etio-
pian vesisektorin pitkäaikaisista tukijoista. Noin kahdeksan

prosenttia uusista vesipisteistä on rakennettu Suomen tuella.

Suomen ja Etio-
pian yhteistyö on tuonut puhdasta vettä lähes

kolmelle miljoonalle ja sani-
taatiopalvelut 1,4 miljoonalle ihmiselle.

Muut avunantajat ja Etio-
pian hallitus ovat ottaneet mallia Suomen vesiohjelmasta. Suomen mallissa kyläläiset muun muassa säästävät pesämunan kaivoihin sekä rakentavat ja huoltavat ne itse. Kaivo ja käymälä maksavat yhteisön asukkaalle kymmenisen euroa.

YK:N PÄÄSIHTEERI

**ITÄ-EUROOPAN
JA NAISEN VUORO?**

ITÄ-EUROOPAN MAAT katsovat, että on niiden vuoro, kun eteläkorealaisen **Ban Ki-moonin** toinen kausi YK:n pääsihteerinä päättyy vuoden 2016 lopussa. Myös naisehdokkaalle on tilausta. YK:ta on johtanut mies 70 vuotta eli järjestön perustamisesta alkaen.

Itä-Euroopasta on tarjolla liuta ehdokkaita, joista tunnetuimpiin kuuluu YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unescon bulgarialainen pääjohtaja **Irina Bokova**. (IPS)

UUSIUTUVA ENERGIA

**KIINA INVESTOI
ENITEN**

Tuulipuisto Meksikon Oaxacassa.

INVESTOINNIT uusiutuvaan energiaan kasvoivat 17 prosenttia viime vuonna, YK:n ympäristörahasto UNEPistä kerrotaan. Tuuli, aurinko, biomassa, jäte, maalämpö sekä vesi- ja merivoimalat tuottivat viime vuonna 9,1 prosenttia maailman sähköstä. Vuonna 2013 osuus oli 8,5 prosenttia.

Kiina sijoitti eniten uusiutuvaan energiaan. Viime vuonna siihen kului 74,5 miljardia euroa, joka on 39 prosenttia edellisvuotta enemmän. (IPS)

INTIA

Ikääntyminen yllätti

NEETA LAI/IPS

Useimmat intialaiset vanhuksat joutuvat tekemään työtä, sillä heistä vain joka kymmenes saa eläkettä.

hiä, ja vain yksi kymmenestä saa eläkettä. Vanhusten työnteko on yleistä varsinkin maaseudulla.

HelpAge India -järjestön selvitys paljastaa, että joka toista yli 60-vuotiasta kohdellaan kaltoin omassa perheessä. Ilmiö ulottuu kaikkiin yhteiskuntaluokkiin ja maankolkkiin.

INTIASSA on yli sata miljoonaa 60 vuotta täyttäneitä ihmistä, ja heidän osuutensa kasvaa. Nykyisin intialainen voi odottaa elävänsä 68,5 vuotta. Vuonna 1960 elinajanodote oli 40 vuotta.

Valtaosa Intian ikääntyneistä on köy-

Sosiologian professori **Veena Purohit** selittää, että asenteita ovat koventaneet nopeasti muuttuvat elämäntavat ja arvot, yhä vaativampi työelämä, maaltamuutto sekä suurperheen vaihtuminen ydinperheeseen. (IPS)

NEPAL

**LUONNONSUOJELUN
KÄRKIKASTIA**

NEPALISSA on 20 luonnonsuojelualuetta, jotka kattavat yli 34 000 neliökilometriä eli 23 prosenttia maapinta-alasta. Suomen pinta-alasta on suojeltu 9 prosenttia.

Nepal on suitsinut metsäkatoa ja edistänyt metsien kestäväää käyttöä yhteisömetsillä. Vuonna 2013 yhteisömetsien piiriin kuului 1,7 miljoonaa hehtaaria ja 2,2 miljoonaa kotitaloutta.

Suojelun avulla Nepal pyrkii pelastamaan 118 ainutlaatuista ekosysteemiä sekä uhanalaisia lajeja, joihin kuuluu 55 nisäkästä, 149 lintua ja lukemattomia kasveja. Esimerkiksi vuonna 2006 intiansarvikuonoja oli 354. Viiden vuoden kuluttua niitä oli jo 534.

NARESH NEWARI/IPS

Nepalin maapinta-alasta 23 prosenttia on suojeltua.

Vuonna 2009 uhanalaisia tiikereitä oli Nepalin luonnossa vain 121. Suojelun ansiosta niiden määrä oli noussut 198:aan vuonna 2013. (IPS)

SAASTEET

Tappavampia kuin taudit

SAASTEISTA uhkaa tulla maailman vakavin terveysongelma. Ilman, veden ja maaperän epäpuhtaudet tappavat lähes 9 miljoonaa ihmistä vuodessa ja aiheuttavat terveysongelmia 200 miljoonalle ihmiselle.

Esimerkiksi aidsiin kuoli vuonna 2013 noin 1,5 miljoonaa ihmistä ja malariaan 600 000. Uruguaylaisen diplomaatin **Fernan-**

do Lugrisin mielestä myrkkyjen maailmanlaajuisia vaikutuksia ei voida sivuuttaa, kun YK:ssa valmistellaan uusia kestäväen kehityksen tavoitteita. Vuoteen 2030 ulottuvat uudet tavoitteet on määrä hyväksyä syyskuussa.

”Puhtaaseen teknologiaan perustuva talous on avain kehitykseen ja yleisen terveyden kohenemiseen”, Lugris toteaa. (IPS)

PAKISTAN

**KOTIAPULAISILLE
AMMATTILIITTO**

MILTEI JOKAINEN keskiluokan perhe Pakistanissa käyttää kotiapua. Arviolta 8,5 miljoonaa köyhää naista uurastaa toisten hyväksi. Nelikymppinen kolmen lapsen äiti **Sumaira Salamat** tekee puolipäivätyötä kolmessa kodissa ja ansaitsee 25 euroa kuukaudessa.

Joulukuussa perustettu kotiapulaisien ammattiliitto ajaa parannuksia työehtoihin. Jäseniä on vasta muutama sata. (IPS)

ZOFEEEN EBRAHIM/IPS

Aasia Riaz, 24, on yksi Pakistanin miljoonista kotiapulaisista.

RYÖSTÖKALASTUS

**ERÄVOITTO PAIKALLISILLE
KALASTAJILLE**

LÄNSIAFRIKKALAISTEN kalastajien saaliit ovat kutistuneet, koska ulkomaiset suurtroolarit rohuavat alueen kalat.

Nyt kansainvälisen merioikeuden päätös velvoittaa valtiot ja Euroopan unionin varmistamaan, etteivät niiden alukset osallistu laittomaan, ilmoittamattomaan tai sääntelemättömään pyyntiin alueella.

Gambian, Guinea-Bissaun, Kap Verden, Mauritanian, Senegalin ja Sierra Leonen vesillä jopa 37 prosenttia kalansaaliista pyydetään luvatta. (IPS)

PANOS/AMI VITALE

Poika kuljettaa kalasaalista markkinoille Mauritanian rannikolla.

ARGENTIINA

**HÄIJYIN
POLIISIUPSEERI**

VIELÄ 20 VUOTTA sitten naispoliisit olivat harvinaisia Argentiinassa. Nykyisin heitä on yhä enemmän, mutta he joutuvat taistelemaan rikollisuuden ohella seksismiä vastaan.

Apulaispoliisitarkastaja **Silvia Miers**, 38, työskentelee esimiehenä lentokenttäpoliisissa, jossa naisia on eniten eli lähes 40 prosenttia. Liittovaltion poliisissa naisia on vajaa neljännes.

Miersillä on nyt 80 alaista. Työ miesvaltaisen joukon esimiehenä oli aluksi vaativala.

”Oli oltava äärimmäisen tiukka ja kova. Minut muistetaan kaikkien häijyimpänä naisupseerina.”

Hänen mukaansa vaihtoehtoja ei ollut.

”Jos käyttäydyin vähänkään ystävällisesti tai tuttavallisesti, minua pidettiin heti helppona saaliina tai luultiin, että muhinoin pomoni kanssa.” (IPS)

VERITIMANTIT

**KIELTO EI TOIMI
KESKI-AFRIKAN
TASAVALLASSA**

TIMANTTIEN VIRTa Keski-Afrikan tasavallasta ei ehtynyt, vaikka niiden kauppa kiellettiin toukuuussa 2013. Maan väkivaltaisuu-det olivat alkaneet maaliskuussa.

YK:n mukaan salakauppaa on käyty yli 20 miljoonan euron edestä pääasiassa aseryhmien toiminnan rahoittamiseksi. Keski-Afrikan tasavalta on ainoa maa timanttikaupan kielto-listalla. (IPS)

TEKSTI MATTI REMES GRAFIikka JUHO HIILIVIRTA

Esittelyssä tulevaisuuden politiikka

Nykyiset vuosituhattavoitteet velvoittavat lähinnä kehitysmaita. Uudet tavoitteet vaativat uutta otetta myös Suomelta.

YK:n jäsenvaltiot sitoutuivat vuonna 2000 kahdeksaan kehitystavoitteeseen, jotka tulisi saavuttaa vuoteen 2015 mennessä. Nyt YK:n johdolla valmistellaan uusia päämääriä vuoden 2015 jälkeiseen aikaan.

Kehitys-Utveckling esittelee kestävä kehityksen tavoitteet, joita YK:n niin kutsuttu avoin työryhmä on esittänyt. Esityksessä on 17 pää- ja 169 osatavoitetta. YK:n huippukokouksessa syyskuussa päätetään lopullisista tavoitteista.

Nykyiset vuosituhattavoitteet oli asetettu lähinnä kehitysmaille. Kestävän kehityksen tavoitteet edellyttävät muutoksia myös rikkaissa maissa. Esimerkiksi Suomen on vähennettävä kasvi-huonepäästöjä ja muutettava kulutustottumuksia nykyistä kestävämmälle pohjalle.

Uudet tavoitteet ovat luonteeltaan aikaisempaa poliittisempia, koska ne koskettavat esimerkiksi tulonjakoa.

SOSIAALISEN KEHITYKSEN TAVOITTEET

TYÖTÄ KAIKILLE

TAVOITE: Edistää kestäväää talouskasvua. Edistää täys- ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja.

Kansainvälisessä työjärjestössä ILOssa arvioidaan, että vuoden 2008 finanssikriisistä alkaneet talousongelmat ovat vähentäneet maailmasta 61 miljoonaa työpaikkaa.

Alueelliset erot ovat huomattavia. Monissa kehittyneissä teollisuusmaissa työttömyys on kääntynyt hienoiseen laskuun, kun taas etenkin Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä työttömien määrä kasvaa tulevina vuosina.

ILOn mukaan työttömien määrä kasvaa kolmella miljoonalla tänä vuonna ja kahdeksalla miljoonalla seuraavan neljän vuoden aikana. Työttömien ja alityöllistettyjen määrän arviointi on vaikeaa, sillä työttömien rekisteröinti on puutteellista esimerkiksi Afrikassa.

LÄHDE: ILO

201 MILJ.

TYÖTÖNTÄ MAAILMASSA VUONNA 2014

212 MILJ.

TYÖTÖNTÄ MAAILMASSA VUONNA 2019

74 MILJ.

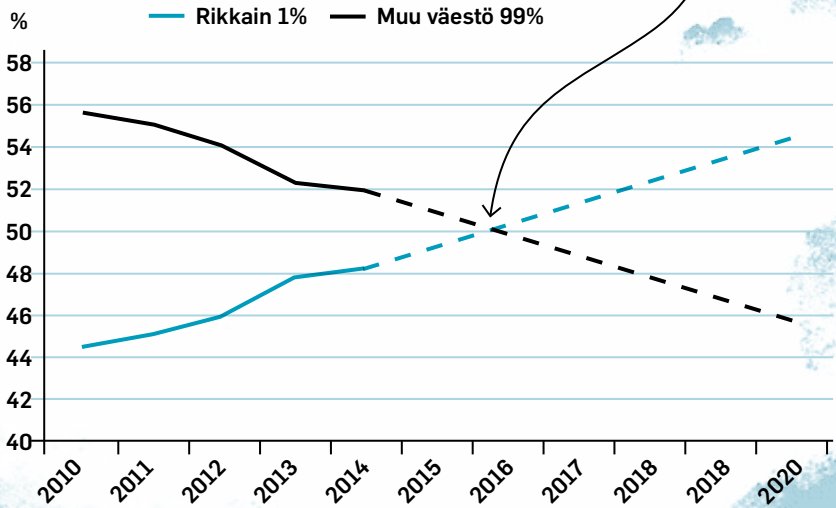
15–24-VUOTIASTA TYÖNHAKIJAA VUONNA 2014

TULOEROT PIENEMMIKSI

TAVOITE: Vähentää eriarvoisuutta valtioiden sisällä ja niiden välillä.

Brittiläisessä avustusjärjestössä Oxfamissa arvioidaan, että ensi vuonna maailman rikkain prosentti omistaa yhtä paljon kuin kaikki muut maailman ihmiset yhteensä. Nykyisellä menolla varallisuuskuilu kasvaa tulevina vuosina entisestään.

RIKKAAT RIKASTUVAT, KÖYHÄT KÖYHTYVÄT
Osuus maailman varallisuudesta, %

LÄHDE: OXFAM

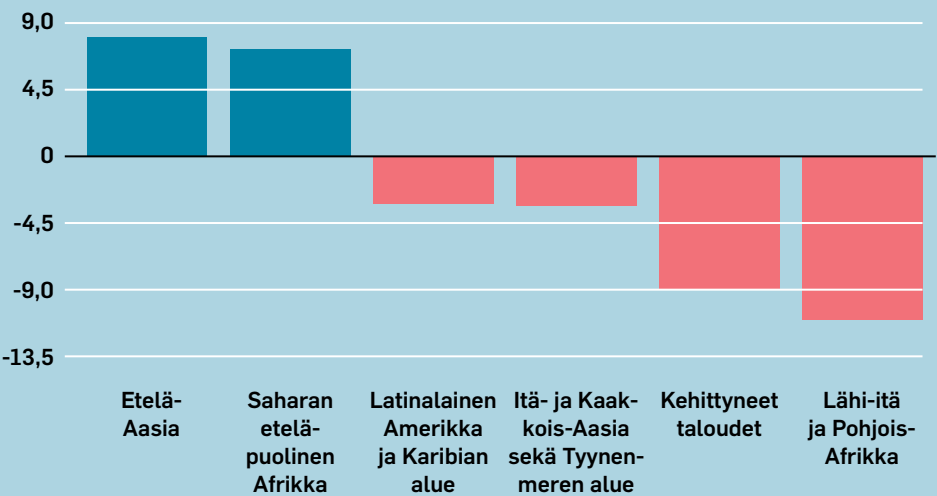
KAIKKI MUKAAN KEHITYKSEEN

TAVOITE: Edistää rauhanomaisia yhteisöjä, jotta kestävä kehitys saavutetaan. Kaikille mahdollisuus oikeusturvaan. Rakentaa kaikilla tasoilla tehokkaita ja vastuullisia hallintoja.

LÄHDE: ILO

LUOTTAMUS HALLITUKSIIN RAKOILEE

Luottamus hallitukseen, muutos vuodesta 2012 vuoteen 2013, %

MUITA SOSIAALISIA JA YHTEISKUNNALLISIA TAVOITTEITA

- Poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa kaikkialta maailmassa.
- Poistaa nälkä ja järjestää ruokaturva. Edistää ravinnon terveellisyyttä ja kestäväää maataloutta.
- Terveellinen elämä ja hyvinvointi kaikenikäisille ihmisille.
- Avoin ja tasapuolisesti laadukas koulutus sekä elinikäinen oppimismahdollisuus kaikille.
- Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo ja voimaannuttaa naiset ja tytöt.
- Kaikille mahdollisuus puhtaaseen veteen, vesivarojen kestäväää käyttöön ja sanitaatiopalveluihin.
- Kaupungit ja yhdyskunnat turvallisiksi ja kestäviksi.

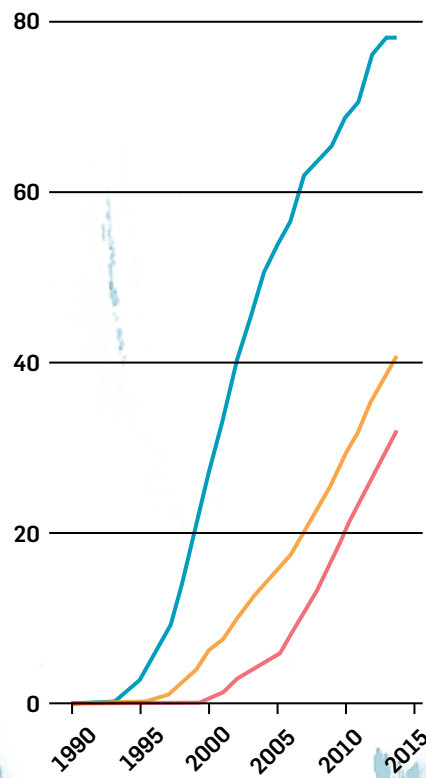
TALOUELLISEN KEHITYKSEN TAVOITTEITA

VAKAUTTA TALOUTEEN

TAVOITE: Rakentaa kestävä infrastruktuuri ja teollisuus. Edistää innovaatioita.

DIGITAALINEN KUILU AMMOTTA
Internetin käyttäjät, prosenttia väestöstä

Rikkaat maat
Koko maailma
Kehitysmaat

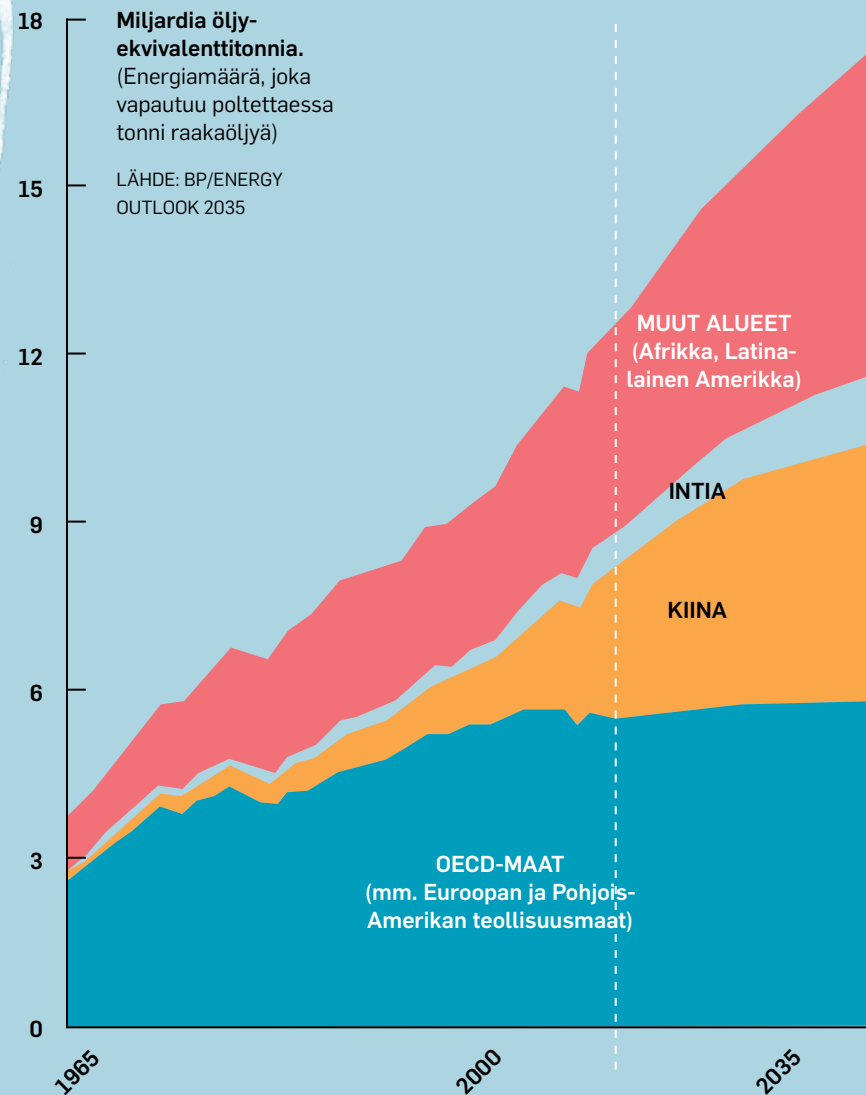

LÄHDE: THE ECONOMIST, ITU, MAAILMANPANKKI

KOHTI KESTÄVÄÄ ENERGIAA

TAVOITE: Varmistaa kustannettavissa oleva, luotettava, kestävä ja nykyaikainen energia kaikille.

ENERGIANKULUTUS KASVAA RÄJÄHDYSMÄISESTI

Miljardia öljy-ekvivalenttitonnia.
(Energiamäärä, joka vapautuu poltettaessa tonni raakaöljyä)

LÄHDE: BP/ENERGY OUTLOOK 2035

MYÖS SUOMEN ON MUUTUTTAVA

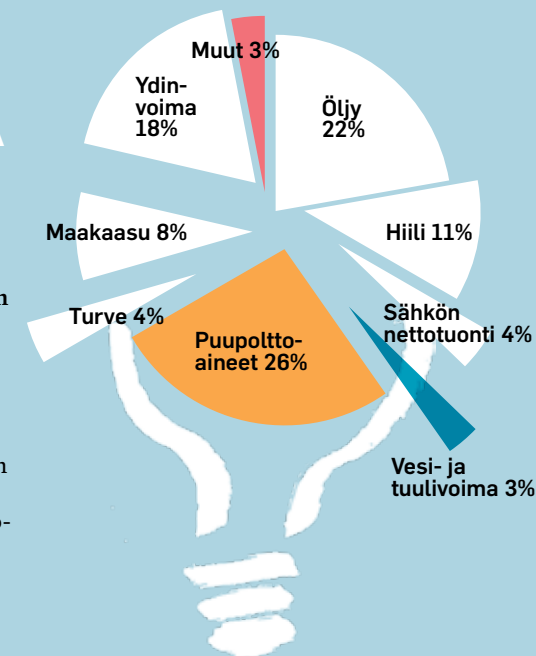
LISÄÄ UUSIUTUVIA ENERGIAMUOTOJA

Suomen energia- ja ilmastostrategian tavoitteena on nostaa uusiutuvan energian osuus energiantuotannosta 9,5 prosentilla vuoden 2005 tasosta vuoteen 2020 mennessä.

Vuonna 2020 uusiutuvien energiamuotojen osuus olisi 38 prosenttia, kun se vuonna 2013 oli 31 prosenttia. Uusiutuviin energialähteisiin lasketaan muiden muassa puupolttoaineet, vesi- ja tuulivoima, aurinkoenergia, lämpöpumpuilla talteenotettu maa- ja ilmalämpöenergia sekä biokaasu.

LÄHDE: TILASTOKESKUS

ENERGIAN KOKONAISKULUTUS SUOMESSA

KIERRÄTYS VAATII TEHOSTAMISTA

32%

SUOMEN YHDYSKUNTA-JÄTTEESTÄ HYÖDYNNETTIIN VUONNA 2013

50%

JÄTTEESTÄ KIERRÄTETÄÄN VUOTEEN 2016 MENNESSÄ

70%

JÄTTEESTÄ KIERRÄTETÄÄN EUROOPAN KOMISSION ESITYKSEN MUKAAN VUONNA 2030

LÄHDE: YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

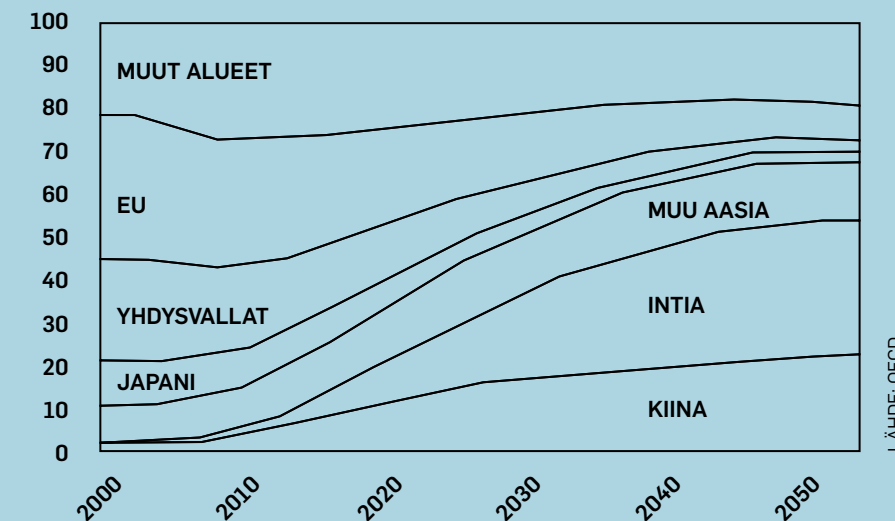

KULUTUS KESTÄVÄLLE POHJALLE

TAVOITE: Varmistaa kestävät kulutus- ja tuotantotavat.

KULUTUKSEN PAINOPISTE SIIRTYY AASIAAN

Osuus keskiluokan kulutuksesta, ennuste

LÄHDE: OECD

MUITA TALOUTEEN LIITTYVIÄ TAVOITTEITA

- Vahvistaa kestävä kehityksen toteutumista.
- Edistää maailmanlaajuisia kumppanuutta, joka tukee kestävä kehitystä.

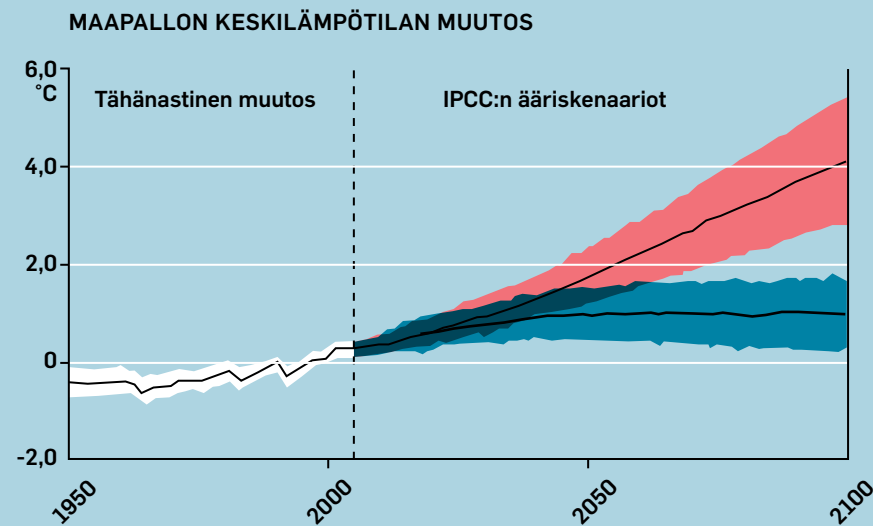
YMPÄRISTÖÖN LIITTYVÄT TAVOITTEET

PÄÄSTÖ- VÄHENNYKSILLÄ ON KIIRE

TAVOITE: Ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan on ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin.

Hallitustenvälisen ilmastonmuutos-paneelin IPCC:n vakavimman ennusteen mukaan maapallon keskilämpötila voi nousta jopa lähes viisi astetta vuosisadan loppuun mennessä, jos nykyahti jatkuu. Jos taas päästöt onnistutaan kääntämään nopeaan laskuun jo vuoden 2020 tienoilla, lämpötila nousisi noin asteen.

LÄHDE: IPCC

PÄÄSTÖJÄ VÄHENNETTÄVÄ RADIKAALISTI

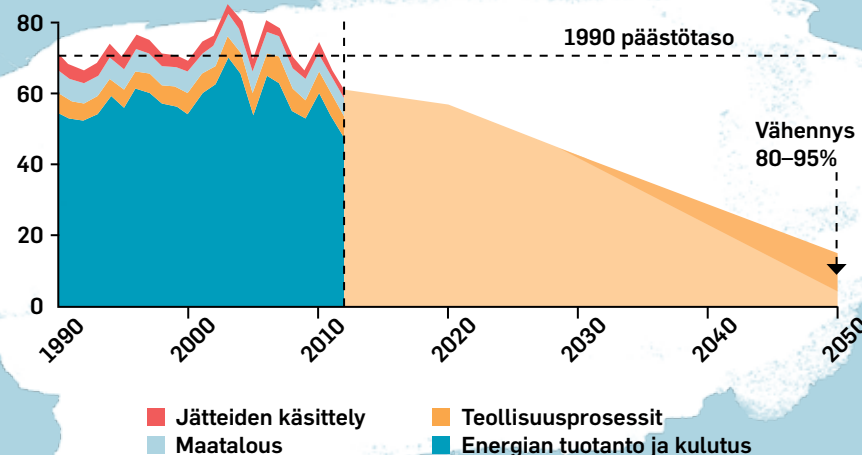
Suomen tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 80–95 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2050 mennessä.

Tämä edellyttää radikaalia muutosta energian tuotantoon ja kulutukseen.

LÄHDE: TILASTOKESKUS JA TEM

SUOMEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT

Miljoonaa tonnia CO₂-ekv (ilmastotieteen suure, joka kuvaa ihmisten tuottamien kasvihuonekaasujen määrää)

LOPPU MERTEN SAASTUMISELLE

TAVOITE: Valtamerten, merten ja meren tarjoamien luonnonvarojen suojelu ja kestävä käyttö.

Ylikalastus on vähentänyt huolestuttavasti valtamerten kalakantoja. Myös ekosysteemiltään ainutlaatuiset koralliriutat ovat uhattuina liikakalastuksen, saasteiden ja meriveden lämpenemisen vuoksi.

75%

MAAILMAN
KORALLIRIUTOISTA ON
UHATTUNA ESIMERKIKSI
YLI- JA DYNAMIITTI-
KALASTUKSEN, SAASTEIDEN
JA MERIVEDEN
LÄMPENEMISEN VUOKSI

90%

KORALLIRIUTOISTA ON
VAARASSA VUONNA
2050, JOS NYKYINEN
KEHITYS JATKUU

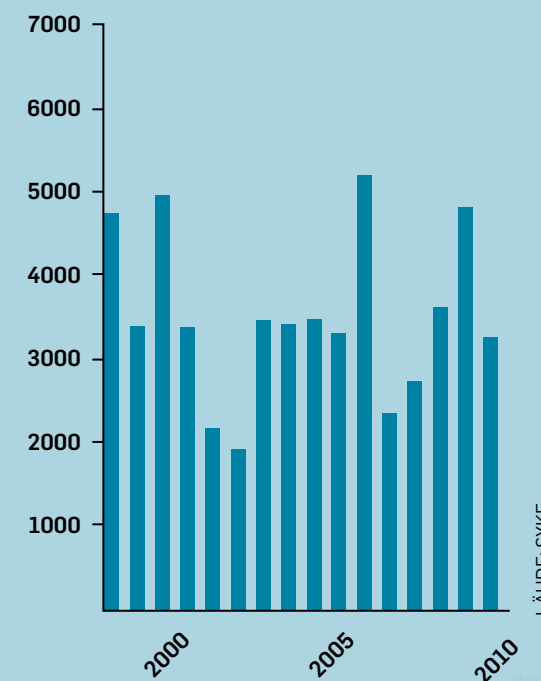
LÄHDE: WORLD
RESOURCES INSTITUTE

MYÖS SUOMI SAASTUTTAA

Typpi- ja fosforipäästöt rehevöittävät Itämeren. Ylivoimaisesti eniten niitä tulee Puolasta ja Venäjältä. Myös Suomen maatalouden, teollisuuden ja yhdyskuntien päästöt heikentävät Itämeren tilaa. Päästöjä ei ole onnistuttu viime vuosina vähentämään pysyvästi.

SUOMEN FOSFORI- PÄÄSTÖT ITÄMEREEN

Kokonaisfosfori tonnia/vuosi

LÄHDE: SYKE

LUONNON MONIMUOTOISUUS SÄILYTETTÄVÄ

TAVOITE: Suojella ja ennallistaa maanpäällistä ekosysteemiä. Edistää maanpäällisen ekosysteemin käyttöä ja metsien kestävä hoitoa. Taistella aavikoitumista vastaan. Pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen.

12 000 000–
15 000 000

HEHTAARIA ON VUOSITTAINEN
METSÄKATO MAAILMASSA

-15%

ON METSÄKADON OSUUS KAIKISTA
KASVIHUONEPÄÄSTÖISTÄ

-87%

METSÄKADOSTA TAPAHTUU
KYMMESSÄ MAASSA

-51%

ON BRASILIAN JA INDONESIA
METSÄKADON AIHEUTTAMISTA PÄÄSTÖISTÄ

LÄHDE: WWF

Säälliset työolot kuuluvat kaikille

Kestävä kehitys vaatii työntekijöiden aseman parantamista, sanoo Palvelualojen maailmanliiton pääsihteeri Philip Jennings.

PHILIP JENNINGS, täystyöllisyyttä ja säällisiä työoloja kaavallaan yhdeksi vuoden 2015 jälkeisen kestävän kehityksen tavoitteista. Miksi se on tärkeää? ”Emme saavuta kestävää kehitystä ilman säällisiä työoloja. Se taas edellyttää vahvoja työmarkkinaosapuolia, kollektiivista sopimusjärjestelmää ja vähimmäispalkkaa. Myös työtä tekevien ihmisten taloudellista asemaa on parannettava, jotta köyhyys poistuisi.”

Valtaosa afrikkalaisista hankkii elantonsa epäviralliselta sektorilta tai maataloudesta. Mitä annettavaa ammattiyhdistysliikkeellä on afrikkalaisille? ”Ammattiyhdistysliike rakentaa siltaa epäviralliselta sektorilta viralliselle sektorille. Kannustamme epävirallisen sektorin työntekijöitä järjestäytymään, jotta he voisivat työllistyä viralliselle sektorille.

Seuraavan 25 vuoden kuluessa Afrikan väestö kasvaa 1,5 miljardiin. Enemmistö työvoimasta on alle 25-vuotiaita. Työmarkkinoiden merkitys Afrikan kehitykselle korostuu entisestään.”

Miksi suomalaisten työntekijöiden pitäisi kantaa huolta afrikkalaisten tai aasialaisten työntekijöiden oikeuksista? ”Maailman työntekijät kuuntelevat samaa sävelmää: pitää säästää ja leikata, ammattiyhdistysliikettä ja kollektiivisia sopimuksia ei tarvita, työntekijät ja sosiaaliturva maksavat liikaa. Tehtäväni on saada myös suomalaiset palvelualojen työntekijät kokemaan, että he ovat osa yhteistä globaalia taistelua. YK:ssa korostan työelämäkysymyksiä, Euroopassa vaadin loppua säästölinjalle ja monikansallisia yrityksiä muistutan ihmisoikeuksien noudattamisesta.”

Huhtikuussa 2013 Rana Plazan tekstiilitehdas romahti Bangladeshissa. Yli 1 100 työntekijää kuoli. Miten kuluttaja voi varmistua siitä, että vaate on valmistettu työntekijöille turvallisessa tehtaassa?

”Rana Plazan tragedian jälkeen neuvotelimme sopimuksen, joka sitoo lukuisia jälleenmyyjiä Euroopassa, Pohjois-Amerikassa, Australiassa ja Aasiassa. Teemme bangladeshilaisissa tehtaissa puolueettomia tarkastuksia, joiden tulokset ovat avoimesti luettavissa verkossa. Ne takavat, että vaattees on valmistettu eettisesti

ja työelämän sääntöjä noudattaen. Tehtaanomistajalle työolojen parantaminen maksaa vain muutamman sentin. Silti kilpailu on kovaa ja hintamarginaalit pieniä. Bangladeshissa on 3 000–4 000 tekstiilitehdasta, ja alalla työskentelee viisi miljoonaa ihmistä.”

TEHTAANOMISTAJALLE TYÖOLOJEN PARANTAMINEN MAKSAI VAIN MUUTAMAN SENTIN.

PHILIP JENNINGS

IKÄ: 62

URA: Palvelualojen maailmanliiton UNIn pääsihteeri vuodesta 2000. Toiminut 1970-luvulta lähtien Britannian ja kansainvälisen ammattiyhdistysliikkeen tehtävissä.

MUUTA: Syntynyt työläisperheeseen Cardiffissa Walesissa. Asuu Sveitsissä.

SAMULI SIIRALA

PAKOLAINEN PELASTAA PAPERIMIEHET

OPISKELE, TEE TÖITÄ, rukoile ja elä”, lukee ravintolan seinällä Vietnamin kaupallisessa keskuksessa Ho Chi Minh Cityssä. Iskulauseen päivällisseurueelle kääntää suomenvietnamilainen, ruotsalaisen Cell-Mark-yhtiön myyntipäällikkö **Tan Nguyen**.

Hänen mukaansa nyky-Vietnamiä nostavat kansalaisten kova halu edetä elämässä – ja ulkomaiset investoinnit.

Suomen kahdenvälinen kehitysyhteistyö Vietnamin kanssa on loppumassa. Vietnamin talous kasvaa voimakkaasti, ja maasta puhutaan uutena Kiinana.

Myös kymenlaaksolaiset paperimiehet, jotka ovat rajun rakennemuutoksen kourissa, pääsevät osalliseksi Vietnamin kasvusta. Maaliskuisella päivällisellä Nguyen kertoo, että hän on tilannut 300 tonnin koe-erän pitkäkuituista sellua UPM:n Kymenlaakson tehtailta.

Toukokuussa Nguyen kertoo sähköpostitse, että hän neuvottelee koe-erän ostaneen tehtaan kanssa lisätoimiuksista. Ensimmäinen koe-erä helpottaa pitkäkuituisen sellun myymistä myös muille vietnamilaisille tehtaille.

Edellisen työnantajansa palveluksessa Nguyen myi Vietnamiin kaksi käytettyä pellettien tuotantolinjaa, paperikoneen ja selluntuotannon laitteistoa Suomesta. Enemmänkin olisi mennyt kaupaksi, jos vain myytävää olisi ollut.

MAAHANMUUTOSTA ja etenkin pakolaisuudesta keskustellaan Suomessa yhä enemmän vain menoeränä. Esimerkiksi uuden hallituksen maahanmuuttolinjauksen mukaan alkavalla hallituskaudella ”laaditaan riippumaton selvitys maahanmuuton kustannuksista ja vaikutuksista yhteiskunnassamme”.

Selvityksiä on toki hyvä tehdä. Niissä ei kuitenkaan voi ottaa huomioon, että suomalaisten teollisuustyöntekijän työpaikat voivat jatkossa olla kiinni entisten pakolaisten, kuten Tan Nguyenin, tarmosta ja taidoista.

Nguyen ja hänen perheensä saapuivat Suomeen vuonna 1989.

Tuolloin Vietnamin kansantalous oli 12 kertaa pienempi kuin nyt ja äärimmäisessä köyhyydessä eli kuusi kymmenestä vietnamilaisesta. Vietnam oli siis köyhempi kuin yksikään Suomen nykyisistä afrikkalaisista kehitysyhteistyön kumppanimaista.

Vietnamilainen **Viet Le** saapui Suomeen äitinsä kanssa vuonna 1990. Äiti kouluttautui Suomessa uudelleen, ja Viet Le meni kouluun. Vuodesta 2011 Le on toiminut nostolaitteita valmistavan Konecranesin majohtajana synnyinmaassaan. Hänellä on yhä myös asunto Tampereen Verkarannassa.

Nostolaitteiden kauppa sujuu hyvin. Len johtama maatiimi myy laitteita, jotka valmistetaan Suomessa ja Kiinassa.

NÄHTÄVÄKSI JÄÄ, missä päin maailmaa nykyiset Suomeen saapuvat maahanmuuttajat toimivat neljänneksivuosisadan kuluttua. Nguyenin ja Leen tarinat kertovat, ettei mitään mahdollisuutta kannata sulkea pois.

Jotain kuitenkin voi ennustaa. Suomalaiset yritykset valmistavat erityisesti tuotannollisessa toiminnassa tarvittavia laitteita, kuten nostureita, ja selvää on, että näiden tuotteiden kysyntä kasvaa valtaosin länsimaiden ulkopuolella.

Suomalaistuneet maahanmuuttajat tarjoavat arvokkaan yhteyden mahdollisille uusille markkinoille.

TEKSTI TIINA KIRKAS
KUVITUS ANNA-KAISA JORMANAINEN

HELPOSTI SÄRKYVÄÄ

Hauras valtio ei pysty takaamaan perusoikeuksia kansalaisilleen. Siksi kehitys yhteistyön on ensisijaisesti vahvistettava hauraan valtion omia rakenteita ja järjestelmiä.

Kuvitellaan jana, jolle sijoitetaan kaikki valtiot sen mukaan, miten ne kestävät sisäisiä ja ulkoisia häiriöitä. Niitä ovat esimerkiksi vallanvaihto, naapurimaan levottomuudet, luonnononnettomuus, tautiepidemia ja talouslama.

Janan yhdessä päässä on Suomen kaltainen vakaa kansanvalta.

Ongelmat eivät nujerra vakaata kansanvaltaa. Rauha säilyy, ja kansalaiset saavat palveluja. Asioista sovitaan yhdessä, ihmiset jotakuinkin luottavat toisiinsa. Kansainvälisessä kehityspolitiikassa puhutaan *resilienssistä*, joka voidaan suomentaa vaikka häiriö- tai iskukestävyudeksi. Paineistettunakin valtio varautuu, joustaa, sopeutuu ja selviytyy. Useimmiten se myös ottaa opikseen virheistään.

Janan toisessa päässä on Somalian kaltainen hauras valtio.

Hauras valtio ei pysty takaamaan perusoikeuksia kansalaisilleen. Palvelut uupuvat, korruptio rehottaa, elämä on turvatonta. Ihmiset eivät luota valtioon eivätkä toisiinsa. Tarvitaan vain yksi isku, ja valtio romahtaa. Niin kävi Haitissa, maanjäristysten jälkeen vuonna 2010.

Valtio voi hajota myös erilaisen ryhmittymien valtataisteluihin. Useimmiten ryhmittymät pohjautuvat uskontoon, etnisyyteen, asuinpaikkaan tai politiikkaan. Kun valtio ei vastaa velvoitteistaan, ryhmittymät täyttävät valtatyhjiön ja huolehtivat omistaan.

Seurauksena on lähes aina sota tai vähintään väkivaltaisuuksia, kuten on käynyt Somaliassa, Etelä-Sudanissa, Libyassa, Syyriassa ja Jemenissä.

YHTÄ MÄÄRITELMÄÄ EI OLE

Valtio voidaan luokitella hauraaksi monella mittarilla ja asteikolla. Yhtä yleisesti hyväksyttyä määritelmää ei ole.

Esimerkiksi Taloudellisen kehityksen ja yhteistyön järjestö OECD mittaa haurautta viidellä ulottuvuudella. Ne liittyvät turvallisuuteen, talouteen, oikeuden käyttöön, hallintoon ja häiriöiden kestävyys.

Kaikilla ulottuvuuksilla hauraita valtioita ovat Keski-Afrikan tasavalta, Tšad, Kongon demokraattinen tasavalta, Norsunluurannikko, Guinea, Haiti, Sudan, Swazimaa ja Jemen.

Viitisenkymmentä muuta valtiota ovat hauraita vähintään kahdella ulottuvuudella. Monissa maissa esimerkiksi peruspalveluista ja turvallisuudesta huolehtivat paikalliset kyläpäälliköt, uskonnolliset johtajat tai kansalaisjärjestöt.

Yhdysvaltalaisen *Foreign Policy* -julkaisun ja Fund for Peace -järjestön koostaman Fragile States Indexin viiden kärki on puolestaan Etelä-Sudan, Somalia, Keski-Afrikan tasavalta, Kongon demokraattinen tasavalta ja Sudan. Lista perustuu 12 muuttuun.

Fragile States Indexin laatijat kuitenkin muistuttavat, että lista kuvaa tilannetta vain tietyllä hetkellä. Tärkeintä on seurata pitkän ajan kehitystä. Käytännössä valtaosa maailman valtiosta liikehtii janan keskivaiheilla.

Hauraiden valtioiden ryhmittymä g7+ pitää haurautta yhtenä valtion kehitysvaiheena akuutista kriisistä jälleenrakennukseen ja vakauteen. Verkostoon kuuluu 20 valtiota, kuten Somalia, Etelä-Sudan, Keski-Afrikan tasavalta, Kongon demokraattinen tasavalta ja Jemen.

On myös valtioita, jotka eivät halua leimautua hauraiksi, vaikka ne täyttäisivät tunnusmerkistön. Sellainen on esimerkiksi Nepal, joka on OECD:n mukaan vähintään yhtä hauras kuin Afganistan, Etelä-Sudan ja Burundi.

VAHVAKIN VOI SORTUA

Haurauden moniulotteisuutta painottaa myös Oskari Eronen konfliktien ratkaisuun erikoistuneesta järjestöstä CMI:stä.

Hän huomauttaa, että hauraus ei rajoitu vain perinteisiin kehitysmaihiin. Liikettä kohti hauraiden maiden rypästä tapahtuu myös Euroopassa.

”Kreikan terveyssektori on romahtanut, ja seuraukset näkyvät ihmisten arjessa. Punainen Risti on viime aikoina joutunut huolehtimaan monista ihmi-

YLI 40 PROSENTTIA KAIKKEIN KÖYHIMMISTÄ IHMISSÄ ASUU HAURAISSA VALTIOISSA.

sistä. Myös Suomessa on haurautta lisääviä tekijöitä, kuten kaupunkien sisäistä eriarvoisuutta.”

Eronen muistuttaa, että jopa ulkonaisesti väkivahva valtio voi sortua ympäröivän todellisuuden paineessa. Näin tapahtui arabikeväänä, jolloin valtioista ei ollut vastaamaan nuoren väestön vaatimuksiin. Pontta kumouksille antoivat joukkovoima ja sosiaalinen media.

Nyt Eronen pohtii Keski-Aasian viisikon tulevaisuutta.

Turkmenistania, Uzbekistania, Kirgisiaa ja Tadžikistania hallitaan enemmän tai vähemmän itsevaltaisesti. Kazakstanissa presidentti **Nursultan Nazarbajev** valitutti huhtikuussa itsensä jatkokaudelle 97,7 prosentin ääniosuudella.

Valtioiden talouksilla on kuitenkin ongelmia, ja nuoret ovat vuosien ajan muuttaneet työn perässä Venäjälle.

”Nyt myös Venäjällä on talousongelmia, joten nuoret siirtotyöläiset joutuvat palaamaan kotimaihinsa. Samaan aikaan heidän kanssaan kotituu lukuisia Isis-taistelijoita, jotka ovat olleet rakentamassa islamilaista valtiota Irakissa ja Syyriassa”, Eronen sanoo.

TERRORISMIN PELOSSA

Hauraista valtioista on ryhdytty huolestumaan vasta viime vuosina, vaikka valtiot ovat aina olleet vaihtelevan vahvoja, vakaita ja toimintakykyisiä. Historiasta tunnetaan lukuisia valtioita, jotka ovat joko hajonneet osiinsa tai kokonaan kadonneet kartalta.

Ilmeisin syy nykyiseen huoleen on pelko siitä, että hauraiden valtioiden ongelmat levittäytyvät lähialueiden ulkopuolelle.

Vaikka varsinainen sotiminen rajoittuisi naapurustoon, sekasorto luo liikkumatilaa ääriliikkeille, kuten ääri-islamistisille al-Qaidalle, al-

Shabaabille ja Isisille Afrikassa ja Aasiassa. Kun valtio ei voi tai halua valvoa asekauppaa, sotilaallista toimintaa tai rajaliikennettä alueellaan, sissijoukkojen värväminen, kouluttaminen ja varustaminen on varsin helppoa.

Nykyisin al-Qaidan verkostot ulottuvat kaikkialle maailmaan ja al-Shabaabin syvälle Somaliaan, Keniaan ja Ugandaan. Isis puolestaan on ottanut kontolleen monia viimeaikaisia terrori-iskuja Euroopassa ja Yhdysvalloissa.

Hauraissa valtioissa taistellaan terrorismia vastaan sotilaallisin keinoin ja myös kehitysyhteistyöllä. Tavoitteena on vakauttaa valtioita, jotta niiden kansalaisilla ei olisi tarvetta tukeutua ääriliikkeiden väkivaltaan.

Myös Suomessa kehityspolitiikka on nähty osana ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, Oskari Eronen sanoo.

”Monissa maissa kehitysyhteistyöbudjetit ovat pienentyneet. Samaan aikaan on haluttu torjua uusia uhkia, kuten terrorismia, rikollisuutta ja pakolaisuutta.”

Suomi keskittää kehitysapuaan kaikkein köyhimille maille, joista iso osa on hauraita valtioita. Vastaisuudessa hauraille valtioille saattaa liietä nykyistä enemmän rahaa, kun köyhät mutta vakaat valtiot onnistuvat jouduttamaan kehitystään ilman ulkopuolista apua.

Esimerkiksi g7+-maista Suomi tukee eniten Afganistania.

KÖYHÄT JA HAURAAT

Vielä hauraiden maiden tukeminen ei ole kovinkaan suosittua. OECD:n tilastoimasta virallisesta kehitysavusta puolet päätty hauraisiin valtioihin, ja siitäkin yli viidennes juuri Afganistaniin ja Irakiin.

OECD:n raportissa avun vähyyttä harmitellaan. Hauraissa valtioissa kehitysapu on erityisesti tarpeen, sillä niistä ei ole keräämään veroja, houkuttelemaan ulkomaisia sijoituksia tai edes hallinnoimaan siirtolaisten perheilleen lähettämiä rahoja.

Vain joka kolmas OECD:n listaama hauras valtio on onnistunut tärkeimmässä vuosituhattavoitteessa eli köyhyyden puolittamisessa vuoteen 2015 mennessä. Järjestöstä muistutetaan, että yli 40 prosenttia maailman vähävaraisimmista asuu juuri hauraissa valtioissa. Se ennakoi osuuden nousevan yli 60 prosenttiin vuonna 2030.

Vähiten ulkomaista kehitysapua saavat ohjelmat, jotka pyrkivät kohentamaan hauraiden valtioiden turval-

lisuutta, oikeusjärjestelmää ja kansalaisten luottamusta poliittiseen vallankäyttöön. Hauraiden valtioiden g7+ pitää niitä kuitenkin tärkeimpinä kehittämiskohteina.

g7+sta muistutetaan, että ilman rauhaa ja toimivaa valtiota ei ole kehitystä eikä kansalaisilla palveluja. Sen mielestä kehitysyhteistyön on ensisijaisesti vahvistettava maiden omia rakenteita ja järjestelmiä.

Neuvonantaja **Tanja Viikki** ulkomihisteriöstä ymmärtää niin hauraiden valtioiden kuin

avunantajien näkökantoja. Hauraissa valtioissa on hankala toimia, ja pärjääminen niissä edellyttää vankkaa paikallistuntemusta.

”Hauraissa valtioissa kehitysyhteistyö on äärimmäisen poliittista, mitä monet **avunantajat** vierastavat.”

Viikki viittaa esimerkiksi valtion hallinnon ja instituutioiden, oikeusjärjestelmän sekä lainvalvontaviranomaisten tukemiseen, johon saattaa liittyä monentasoisia ja risteäviä valtapyyteitä. Korruptiokin on yleistä, mikä kasvattaa riskejä.

Avunantajien onkin turvallisinta toteuttaa selkeitä terveys- ja koulutushankkeita paikallishallinnon tai kansalaisjärjestöjen kanssa ilman valtiovaltaa.

Sairaalan tai koulun rakentamisen kustannuksista ja hyödyistä on myös helpompaa raportoida kotimaan veronmaksajille kuin vaikeasti hahmotettavasta yhteiskunnallisesta luottamuksesta, hallinnon avoimuudesta tai päätöksenteon läpinäkyvyydestä.

OMIN AVUIN

Myös hauraissa valtioissa on tuettava omistajuutta eli sitä, että valtiot vastaavat omasta kehityksestään ja hallinnoivat avustusrahojaan. Vain siten kansalaiset voivat vaatia valtiolta tulostavastuuta.

Tanja Viikki perää avunantajilta kärsivällisyyttä, sillä kehitys on hidasta. Hauraisiin valtioihin on sitouduttava pitkäjänteisesti.

”Myös Suomi oli hauras valtio. Kesti sata vuotta, että saavutimme nykyisen tilanteen.”

Haurailta valtioilta Viikki toivoo johtajuutta. Etnisesti hajanaisissa valtioissa johtajuudella tarkoitetaan henkilöä, joka sanoillaan ja teoillaan osaa vakuuttaa kaikki kansalaiset siitä, että hän ajaa yhteistä etua.

”Hauraissa valtioissa demokratia tarkoittaa oikeudenmukaista hallitsijaa ja mahdollisuuksia osallistua. Kansalaiset on otettava mukaan päätöksentekoon, sillä valtiota ei rakenneta tyhjiössä.”

Vaalien järjestämisellä ei sitä vastoin ole kiire. Vaalit ovat kilpailutilanne, joka voi vielä tulehtuneessa ilmapiirissä laukaista konfliktin uudelleen, Viikki arvioi.

Oskari Eronen korostaa luottamuksen rakentamista.

”Kansan on luotettava johtajiinsa, ja myös johtajien on luotettava kansalaisiinsa.”

Viikin tavoin Eronen viittaa Suomen historiaan ja vuoden 1918 sisällissodan jälkeisiin vuosikymmeniin. Hävinneelle osapuolelle palautettiin poliittiset oikeudet, ääriliikkeet kukistettiin ja ryhdyttiin rakentamaan kaikille yhteisiä terveys-, sosiaali- ja koulutuspalveluja.

”Valtion haurautta ryhdyttiin torjumaan panostamalla toimintakykyisiin ja vahvoin kansalaisiin”, Eronen sanoo.

Janalla Suomi on kulkenut pitkän matkan toiseen päähän ja on ainoa ”erittäin vakaa valtio” 178:sta Fragile States Indexin pisteyttämästä valtiosta. •

Juttua varten on haastateltu myös johtavaa rauhantöiden asiantuntijaa Jussi Ojalaa Kirkon Ulkomaanavusta.

Tärkeimmät lähteet: States of Fragility 2015. Meeting Post-2015 Ambitions. OECD. Seth Kaplan. Identifying Truly Fragile States. The Washington Quarterly, 2014. g7plus.org.

TEKSTI KATARIINA KALMARI
KUVAT JANNE KÖRKÖ

SIERRA LEONE

Ylös pohjalta

Sierra Leonen kehitys sisällissodan jälkeen on ollut hidasta. Suunta on kuitenkin oikea.

Rauha. Siinä yleisin vastaus, kun sierraleonelaisilta kysyy tärkeintä saavutusta sisällissodan jälkeen.

”Haluamme tehdä työtä rauhan eteen. Sisällissodassa ihmisillä ei ollut paikkaa, mihin mennä. Nyt voimme liikkua vapaasti ilman, että täytyy pelätä”, **Ensumeni Cumba** sanoo.

Hän työskentelee opettajana George Brookin slummissa, joka sijaitsee Sierra Leonen pääkaupungissa Freetownissa. Cumba menetti vanhempansa sisällissodassa, jota pidetään yhtenä maailman verisimmistä ja tuhoisimmista. Kymmeniä- ellei satojatuhansia ihmisiä kidutettiin, silvottiin, raiskattiin ja tapettiin.

Valmiiksi köyhän maan tilanne kurjistui entisestään.

Kun Sierra Leone itsenäistyi Brtitanianista vuonna 1961, se jakautui maata vahvasti johtaneeseen eliittiin ja äärimmäisen köyhään kansaan. Vuonna 1991 sissi-liike Revolutionary United Front (RUF) lupasi kansalle muutosta ja hyökkäsi maan hallitusta vastaan.

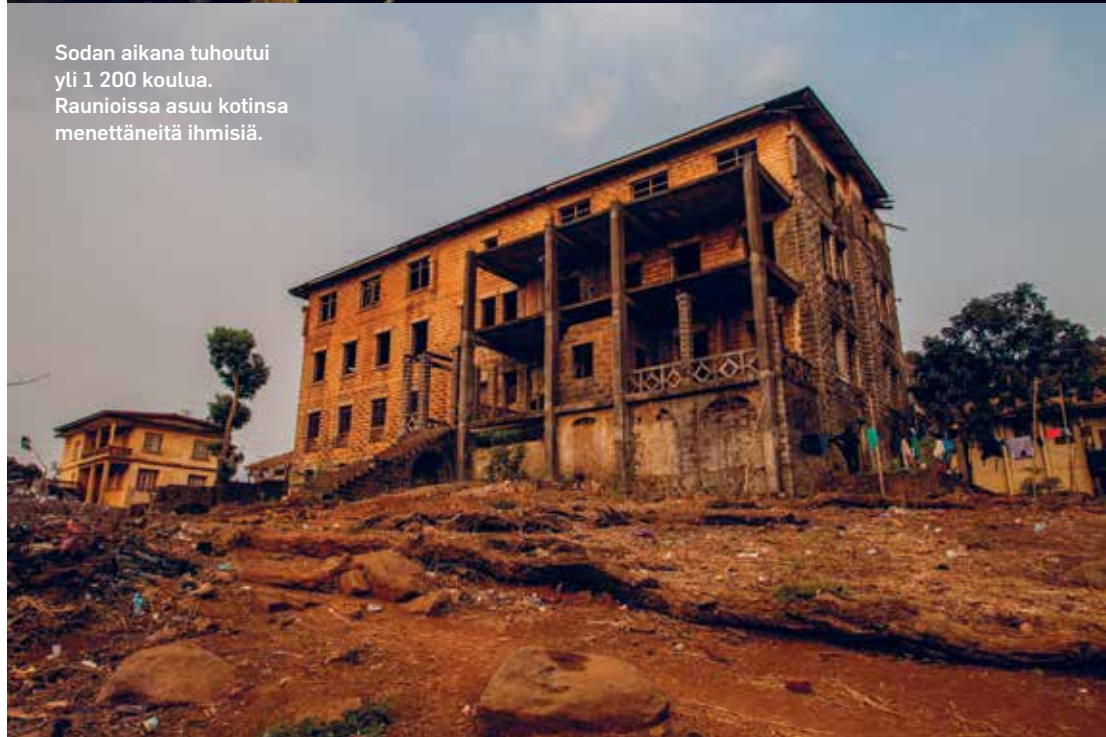
Sierra Leonen runsaat timanttivarannot eivät helpottaneet tilannetta. Ennen sotaa timanttien tuotto päätyi ministereille, liikemiehille ja salakuljettajille, mikä lisäsi kansan tyytymättömyyttä. Konfliktin aikana RUF rahoitti timanteilla asehankintojaan.

Vuonna 1999 sovittiin aselepo.

Levottomuudet jatkuivat, kunnes rauhansopimus allekirjoitettiin vuonna 2002.

Freetownissa katuvalaistus syttyy vasta iltaseitsemältä.

Sodan aikana tuhoutui yli 1 200 koulua. Raunioissa asuu kotinsa menettäneitä ihmisiä.

Senbha Bangura (vas.) ja Santigie Bayo Dumbuya (keskellä) iloitsevat uudesta koulurakennuksesta George Brooksin slummissa Freetownissa.

OPERAATIO ONNISTUI

Sierra Leonen rauha on poikkeuksellinen. Tilastojen mukaan valtaosa solmituista rauhansopimuksista kaatuu seuraavan viiden vuoden kuluessa.

”Sierra Leonessa sodan loppumisen todella tarkoitti sodan loppumista. Välittömät syyt sodan jatkumiseen katosivat, kun RUF kukistettiin. Lisäksi YK-joukkoja oli paljon heti konfliktin jälkeen”, Pohjoismaiden Afrikka-instituutin erikoistutkija **Mimmi Söderberg-Kovacs** sanoo.

YK aloitti rauhanturvaoperaation Sierra Leonessa vuonna 1999.

Aluksi rauhanturvaajia oli noin 5 000. Enimmillään heitä oli yli 17 000. Operaatio päättyi vuonna 2005, ja sitä on pidetty hyvin onnistuneena.

Sisällissodan jälkeen järjestettiin myös useita entisten taistelijoiden kuntoutusohjelmia, joista merkittävien lienee YK:n ja Sierra Leonen hallituksen DDR-ohjelma (Disarmament, Demobilization and Reintegration). YK:n Sierra Leonen rauhanturvaoperaation raportissa kerrotaan, että ohjelmassa

SIERRA LEONESSA SOTA TODELLAKIN LOPPUI RAUHANSOPIMUKSEEN.

riisuttiin aseista yli 75 000 taistelijaa, joista lähes 55 000 pääsi ammatilliseen koulutukseen.

YK ja Sierra Leone sopivat vuonna 2002 sotarikostuomioistuimen perustamisesta.

Tuomioistuimen tuloksia on pidetty laihoina. Tuomituista muun muassa sotilasjuntta ARFC:n johtaja **Johnny Paul Koroma** ja RUF:n komentaja **Sam Bockarie** pakenivat. RUF:n johtaja **Foday Sankoh** kuoli vankilassa muutama kuukausi tuomionsa jälkeen.

Rauha mahdollisti kuitenkin sirpaloituneen valtion kehityksen.

Ennen sotaa Sierra Leone oli YK:n kehitysohjelman UNDP:n inhimillisen kehityksen indeksin mukaan maailman vähiten kehittynyt maa. Vuonna 2013 se oli 183. sijalla 187 maasta. Sijoitus on Sierra Leonen historian paras.

Kansainvälisesti Sierra Leonen on odotettu menestyvän, sillä maassa on konfliktin jälkeen järjestetty kolmet vaalit ja talouskasvu on ollut yli kymmenen prosenttia.

”Jos katsoo vain tilastoja, niin paljon on tapahtunut. Inhimillisen kehityksen mittareiden mukaan Sierra Leone on edelleen pohjalla. Suunta on kuitenkin oikea”, Söderberg-Kovacs toteaa.

EBOLA PYSÄYTTI

George Brookin slummissa Freetownissa ei ole kunnollista tietä eikä sähköverkkoa. Paikallinen järjestö WYCF (We Yone Child Foundation) rakentaa sinne parhaillaan koulua. Sillä välin Ensumeni Cumba opettaa lapsia hökkelimajassa. Hän kiittelee Sierra Leonen opetus- ja koulutusjärjestelmää, joka on kehittynyt hyvin. Kouluja on rakennettu maaseudullekin.

”Verenvuototauti ebola sulki kouluja. En voinut opettaa pitkään aikaan”, hän toteaa.

”Minulla on kolme lasta, jotka käyvät koulua, mutta ebola katkaisi opin-

Sierra Leonen tiestöä laajennetaan vähitellen Freetownista suurimpiin maakunta-kaupunkeihin.

EBOLA ON HELLITTÄNYT, JA KOULUT OVAT AVAUTUNEET.

not ja he joutuivat jäämään kotiin”, lisää **Senbha Bangura**, jonka lapsia Cumba opettaa.

Nyt ebola on hellittänyt, ja koulut ovat avautuneet.

Länsi-Afrikan ebola-epidemia alkoi Guineassa helmikuussa 2014. Tauti levisi Sierra Leoneen samana keväänä. Maailman terveysjärjestön WHO:n mukaan 12 371 sierraleonelaista oli sairastunut ja 3 899 heistä oli kuollut tautiin huhtikuun 2015 loppuun mennessä.

Ebola aiheutti Sierra Leonessa terveydenhoidon kriisin. Ebolan vastaiseen taisteluun oli keskityttävä, jolloin muiden sairauksien hoito ja ennaltaehkäisy kärsivät.

Myös useat työpaikat sulkeutuivat. Kansainväliset yritykset pakenivat maasta. Monet viime vuosien merkittävistä rakennushankkeista, kuten tiestön ja sähköverkon kehitys, pysähtyivät.

Freetownissa on edelleen sypipimeää iltakuudelta. Seitsemältä valaistus alkaa toimia.

”Asiat paranevat pikkuhiljaa. Nyt sähköä on saatavilla paljon enemmän kuin aikaisemmin”, paikallinen asukas **Thomas Westing** toteaa.

Tiestön kehitystä ei vielä huomaa. Freetownissa kadut ovat ahtaat ja vailla järjestystä.

Sen sijaan pääkaupungin ulkopuolella alkaa uudehko valtatie, joka johtaa muiden maakuntien pääkaupunkeihin, Kenemaan, Makeniin ja Bo’hon.

”Parhaat mahdollisuudet koulutukseen ja työllistymiseen ovat Freetownissa ja muissa isoissa kaupungeissa. Muuttoliike maalta on paisunut, ja kaupunkeja rakennetaan kiivaasti”, WYCF-järjestön perustaja **Santigie Bayo Dumbuya** kertoo.

JÄRJESTÖJEN VARASSA

Santigie Bayo Dumbuyan kädet tuntuivat hiekkaisilta ja kuivilta hänen kätellessään. Hän on työskennellyt koko päivän koulun rakennustyömaalla George Brookissa.

Hänen johtamansa WYCF-järjestö toimii brittiläisen Street Child -järjestön kanssa, joka pyrkii parantamaan länsi-afrikkalaisten lasten mahdollisuuksia koulutukseen. Sierra Leonessa iso osa kehitystyöstä on kansainvälisten järjestöjen ja paikallisten ihmisten yhteistyötä.

”Kansainvälisten järjestöjen työntekijät eivät juurikaan ymmärrä paikallisia yhteisöjä, joten ne tarvitsevat paikallisten opastusta ja tukea”, Bayo Dumbuya toteaa.

Nykyään Sierra Leonessa on parisen sataa kansalaisjärjestöä. Niiden määrä kasvoi sisällissodan jälkeen räjähdysmäisesti. Tutkijoiden mukaan järjestöjen työtä vaikeuttavat erityisesti kehitysyhteistyökentän pirstaleisuus ja hankkeiden lyhytjänteisyys.

Työttömyys ja terveydenhuolto ovat maan hallituksen vastuulla. Ne jäävät huomiotta.

”Sierra Leone toimii pitkälti kansalaisyhteiskunnan varassa. Sierra-leonelaiset tietävät, ettei hallitus järjestä heidän elämäänsä, joten heillä on esimerkiksi omia sosiaaliturva- ja turvallisuusjärjestelyjä”, Pohjoismaiden Afrikka-instituutin apulaisprofessori **Mats Utas** sanoo.

Ebola-epidemia korosti entisestään valtion haurautta ja järjestöjen merkittävyyttä. Arvioidaan, että vain kymmenisen prosenttia kansainvälisestä avustusrahasta kulki maan hallituksen kautta.

Nykyisin Sierra Leonen hallitus pyrkii hajottamaan valtaansa maakuntiin, joissa päätöksiä tekevät yhä kyläpäälliköt ja paikalliset neuvostot. Suunnitelma vallan hajauttamisesta on osa hauraiden valtioiden g7+-verkoston New Deal -sopimusta, jonka myös Sierra Leone on allekirjoittanut.

Suunnitelma on lupaava mutta ongelmallinen.

”Kansalaiset eivät luota hallitukseen, jota he pitävät korruptoituneena. Tämä näkyi myös ebola-epidemian aikana. Taudin leviämistä ei voitu estää tiedottamalla siitä, sillä ihmiset eivät luottaneet hallituksen viestiin”, Utas toteaa.

Kirjoittaja on vapaa toimittaja.

KOLUMNI _

ERJA-OUTI HEINO

ONNISTUMISEN HAURAS KETJU

Esteiden ja pelotteiden rinnalla tarvitaan tukea matkan varrella ja etenkin siellä, mistä liikkeelle lähdetään.

VANHASSA TARINASSA eukko löysi lattia-raosta hopealantin, meni siitä ilosta torille ja osti porsaan. Kun porsas olisi pitänyt tuoda torilta kotiin, eteen osui aita, jonka yli porsas, peijakas, ei suostunut hyppäämään. Ei auttanut toruminen, ei taivuttelu.

Eukko rupesi etsimään apuvoimia, joilla saisi possun pusketuksi aidan yli. Hän ehdotti, että vastaan-tuleva koira purisi porsasta, mutta koira ei tahtonut.

MILJOONAT IHMISET LÄHI-IDÄSTÄ, POHJOIS-AFRIKASTA JA AFRIKAN SARVESTA OVAT LÄHTENEET PAKOON.

Eukko löysi kepin ja yritti saada sitä lyömään koira, jotta koira purisi possua. Keppi ei tahtonut.

Seuraavaksi eukko koh-tasi tulen, jota yllytti polttamaan keppiä, jotta keppi löisi koira ja koira purisi possua ja possu hyppäisi aidan yli.

Juoni jatkuu vääjäämätömän epäonnisenä tulesta veteen, vedestä härkään, härästä teurastajaan, teurastajasta nuoraan, nuorasta rottaan, rotasta lehmään, lehmästä heinää tekevään mieheen.

Ratkaiseva käänne koittaa, kun heinä-mies pyytääkin eukolta palvelusta, kupillista vettä juodakseen. Eukko käy hakemassa miehelle vettä, ja veden juotuaan mies antaa heiniä lehmälle, joka puolestaan antaa maitoa kissalle.

Tekojen ketju kuljettaa takaisin alkutilanteeseen: porsas hyppää kuin hyppääkin aidan yli, ja eukko pääsee kuin pääseekin possunsa kanssa yöksi kotiin.

Tarina on hyvä vertauskuva kehityksestä ja siitä, miten hauraan langan varassa se voi olla. Toisinaan lähes onnenkauppaa. Monen yksittäisen asian pitää toimia yhdessä, jotta tavoite täyttyy.

VIIME VUOSINA miljoonat ihmiset Lähi-idästä, Pohjois-Afrikasta ja Afrikan sarvesta ovat lähteneet pakoon sota, oman kotimaansa romahtamista, poliittista sortoa ja taloudellista epätoivoa. Suurin lähtömaa on ollut Syyria: syyrialaispakolaisista lähes neljä miljoonaa on jäänyt lähimaihin. Euroopan unionin alueelta turvaa on heistä etsinyt vain murto-osa.

Pakosalle lähteneiden suuri enemmistö jää kaikkialla maailmassa naapurimaihin, lähelle kotiaan. YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n tilastojen mukaan kotinsa oli viime vuonna joutunut jättämään kaikkiaan yli 50 miljoonaa ihmistä. Teollisuusmaihin turvapaikkahakemuksia jätettiin viime vuonna ennätyskelliset 900 000.

Euroopassa kuluva vuosi vaikuttaa tuottavan uusia, traagisia ennätyksiä. Toivo ja epätoivo ovat yhtä ja samaa, kun ihmiskuljettajat ahtavat hädänalaisia ihmisiä merikelvottomiin purkkeihin, hukkumaan tai pelastettaviksi.

Kyse on työnnöstä ja pakkotilanteesta, ei vetovoi-masta, arvioi Lähi-idän poliittisen taloustieteen tutkija **David Wearing**. Hän kirjoitti kotimaansa Britannian maahanmuuttopolitiikkaa arvostelevan artikkelin Open Democracy -foorumille sen jälkeen, kun huhtikuun lopulla Välimereen upposi – jälleen – siirtolaisia kuljet-tanut alus ja sen mukana yli 700 ihmistä.

PAKOLAISET JA SIIRTOLAISET kohtaavat matkallaan paljon enemmän purevia koiria ja keppejä kuin maito-kulhoja tai auttavia käsiä. EU-maat miettivät parhaillaan, minkälaisen toimien yhdistelmä on paras vastaus Välime-ren pakolaiskriisiin. Mitä pystymme yhdessä tekemään?

Esteiden ja pelotteiden rinnalla tarvitaan tukea sekä matkan varrella että ennen kaikkea siellä, mistä matkalle joudutaan. Onnistumisen ketju on hirvittävän hauras.

On inhimillisesti kohtuullinen tavoite päästä yöksi turvaan.

Kirjoittaja on ulkoministeriön kehitysviestinnän yksikön päällikkö.

LISA TAKALA

ETELÄ-SUDAN

Kiinan ENSIASKELEET RAUHANTYÖSSÄ

Kiina haluaa näyttää maailmalle rauhanneuvottelijan taitonsa Etelä-Sudaniassa. Länsimaissa epäillään, että Kiina haluaa suojella vain öljysijoituksiaan.

TEKSTI MARTTI PENTTILÄ KUVAT MARTTI PENTTILÄ, TERO IKÄHEIMONEN

Se ei ole totta. Lähetimme sotilasosaston Etelä-Sudaniin rauhan ja turvallisuuden takia.”

Tiukkaa vastausta seuraa välitön hymy.

Yu Ruilin, Kiinan Etelä-Sudanin-suurlähetystön poliittisen osaston johtaja, tekee kotimaansa virallisen kannan selväksi: Kiina ei lähettänyt taistelujoukkojaan YK:n rauhanturvaoperaatioon Etelä-Sudaniin suojellakseen miljardien öljysijoituksiaan. Kiina toimi vilpittömin aikein auttaakseen maailman nuorinta valtiota taltuttamaan vuonna 2013 syttäneen sisällissodan.

Yu tyrmää myös tunnetuimman Kiina-Afrikkakliseen, viittauksen uuskolonialismiin.

”Se on vain niiden ihmisten mielipide, jotka haluavat mustamaalata Kiinaa.”

Yun mukaan Kiina tekee yhteistyötä Afrikan kanssa, ja siksi väite uuskolonialismista on ”pahojen kielten puhetta”. Hän tekee kaikkensa vakuuttaakseen, ettei Kiina ole Afrikassa vain hyötymässä maanosan luonnonvaroista.

Yu selittää myös, että Kiina osallistuu aktiivisesti YK:n rauhanturvaoperaatioihin ympäri maailmaa. Suurin osa kiinalaisista rauhanturvaajista on tukitehtävissä, kuten rakennus- ja lääkintätehtävissä. Ensimmäiset jalkaväkisotilaat lähtivät YK-operaatioon vasta puolitoista vuotta sitten. Operaatio on Malissa, ja siellä kiinalaisia jalkaväkisotilaita on arvioiden mukaan vajaat 200.

Etelä-Sudaniin Kiina lähetti tämän vuoden alussa 700 jalkaväkisotilasta.

Etelä-Sudaniassa on yli 1 000 kiinalaista rauhanturvaajaa. Jalkaväkisotilaiden lisäksi heitä on rakennus- ja lääkintätehtävissä.

”Kiina on jo vuosia tukenut johdonmukaisesti Afrikkaa rauhaan ja turvallisuuteen liittyvissä asioissa”, Yu toistelee.

Hän yrittää vakuuttaa, ettei Etelä-Sudan ole erityistapaus.

NÄKYVÄSTI ESILLÄ

Jotain erityistä Kiinan ja Etelä-Sudanin suhteessa kuitenkin on. Sen huomaa autossa Etelä-Sudanin pääkaupungissa Jubassa. Mainoskyltti liikenneympeyrässä vinkkaa, että China Juba People -sairaala on 200 metrin päässä. Ohii ajaa Yinxiang-moottoripyöriä. On kiinalaisia ruokapaikkoja ja kahviloita.

”Minulla ei ole mitään kiinalaisia vastaan”, autonkuljettaja toteaa.

Kuljettajan asenne heijastaa paikallisten asukkaiden yleistä suhtautumista kiinalaisiin. Heidät nähdään vilpittöminä kauppamiehinä, jotka eivät sotkeudu Etelä-Sudanin asioihin.

Etelä-Sudanissa on arviolta reilut sata kiinalaista yritystä. Niitä kiinnostaa etenkin öljy. Kiina on laittanut enemmän rahaa likoon Sudanin alueen öljyntuotantoon kuin yksikään toinen maa.

Etelä-Sudan itsenäistyi vuonna 2011. Ennen itsenäisyyttä Kiina oli sijoittanut maahan arviolta 20 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Itsenäisyyden jälkeen Kiina lainasi Etelä-Sudanille kahdeksan miljardia dollaria lähinnä infrastruktuurin rakentamista varten.

Tiet, sillat ja laajentunut matkapuhelinverkko tukevat luonnollisesti myös öljyteollisuutta.

Kiinan tuontiöljystä noin viisi prosenttia tuli Sudanista ennen Etelä-Sudanin itsenäistymistä. Vuonna 2009 Sudan oli Kiinan viidenneksi suurin öljyntoimittajamaa.

Itsenäistymisen jälkeen Etelä-Sudanin öljyntuotanto on vähentynyt. Vuoden 2013 joulukuussa puhkesi sisällissota, joka hidastaa edelleen öljyntuotantoa.

TALOUS EDELLÄ

Kiina on tullut ryminällä Afrikkaan, mikä herättää voimakasta kritiikkiä länsimaissa, sanoo Kiinan yhteiskun-

Suurin osa kiinalaisista
rauhanturvaajista toimii
Etelä-Sudanin pääkaupungissa
Jubassa, joka sijaitsee kaukana
maan öljykentistä.

Mediassa levinneiden tietojen mukaan sotilaat olisi lähetetty öljykenttien läheisyyteen Etelä-Sudanin pohjoisiin Ylä-Niilin ja Unityn osavaltioihin.

Etelä-Sudanin rauhanturvaoperaation tiedotuspäällikkö **Joseph Cont-reras** haluaa korjata median väitteen YK:n tukikohdassa Jubassa.

”Kiinalaiset toimivat Keski-Ekvatorian osavaltiossa, jossa Juba sijaitsee. Heidä ei lähetetä öljyä tuottaviin Unityn ja Ylä-Niilin osavaltioihin, kuten joissakin tiedotusvälineissä on väitetty.”

Professori Nojonen ei usko, että Kiina on Etelä-Sudanin rauhanturvaoperaatiossa pelkästään suojelemassa öljysijoituksia. Hän muistuttaa, ettei Kiina ole poikkeustapaus, kun puhutaan valtioiden syistä osallistua YK:n rauhanturvaoperaatioihin.

”Kiina ei toimi juurikaan eri tavalla kuin länsimaat”, Nojonen sanoo.

Leben Nelson Moro, Juban yliopiston kansainvälisten asioiden osaston johtaja, kannattaa Kiinan läsnäoloa Etelä-Sudanissa.

”Voi sanoa, että kiinalaisten ja eteläsudanilaisten tavoitteet ovat samat. Kummatkin haluavat, että sota loppuu, Etelä-Sudanin tilanne rauhoittuu ja öljyntuotanto jatkuu.”

PAKOTTEET POHDINNASSA

Etelä-Sudanin sisällissota syttyi joulukuussa 2013 sen jälkeen, kun presidentti **Salva Kiir** oli erottanut varapresidenttinsä **Riek Macharin** ja syyttänyt tätä vallankaappausyrityksestä.

Yli kymmenentuhatta ihmistä on menettänyt henkensä, ja lähes kaksi miljoonaa on joutunut jättämään kotinsa.

Rauhanneuvotteluja on käyty Etiopian pääkaupungissa Addis Abebassa, mutta Kiir ja Machar eivät ole päässeet sopuun vallanjaosta.

”Hyvin harvat ihmiset hyötyvät sodasta. Talous menee alas, ja se on kaikille kova paikka. Kansainvälisen yhteisön tulisi painostaa osapuolia sopimaan rauhasta. Sen jälkeen tarvitsemme väliaikaisen hallinnon ja vaalit”,

”KIINAN TAKTIKKANA ON, ETTEI MUIDEN MAIDEN ASIOIHIN PUUTUTA.”

nan ja kulttuurin professori **Matti Nojonen** Lapin yliopistosta.

”Kiinan keihäänkärkenä on talous. Kiinalla ei ole esimerkiksi samanlaista avustustoimintaa kuin länsimailla. Taktiikkana on ollut, ettei muiden maiden asioihin puututa.”

Myös Yu Ruilin yrittää uskotella, että Kiina pitää kiinni historiallisesta periaatteesta, jonka mukaan vieraiden maiden sisäisiin asioihin ei saa puuttua. Samaan aikaan asiantuntijat näkevät Kiinan puuttumattomuuspolitiikan horjuvan juuri Etelä-Sudanissa. Viime vuonna Kiinan Afrikan suhteiden erityisedustaja **Zhong Jianhua** myönsi

uutistoimisto Reutersin haastattelussa, että Kiina toimii uudella tavalla Etelä-Sudanissa.

”Tämä on uusi askel Kiinan ulkoasioiden hoidossa”, hän sanoi ja toivoi, että Kiina osallistuisi aktiivisemmin rauhantyöhön myös muualla Afrikassa.

Kiina on yrittänyt saattaa Etelä-Sudanin sotivia osapuolia sopuun jopa ulkoministerinsä avulla ja lähettänyt poikkeuksellisesti jalkaväkipataljoonan YK:n Etelä-Sudanin rauhanturvaoperaatioon. Kun Kiina päätti osallistumisestaan operaatioon, länsimaiden mediassa oltiin varmoja, että tarkoitus on yksinomaan suojella öljyntuotantoa.

MYÖS KIINA ON SOTKEUTUNUT ASEKAUPPAAN ETELÄ-SUDANISSA.

Leben Nelson Moro Juban yliopistosta sanoo.

Tutkimuslaitos International Crisis Groupin mukaan esimerkiksi Yhdysvaltojen ja Kiinan tulisi painostaa Etelä-Sudanin naapurivaltiota Ugandaa rauhan kannattajaksi. Ugandan hallituksen joukot sotivat Etelä-Sudanin hallituksen puolella. Lisäksi YK:n turvallisuusneuvoston pitäisi saada sovittua asevientikiellosta Etelä-Sudaniin. Asiasta ei ole toistaiseksi keskusteltu turvaneuvostossa.

Myös Kiina on sotkeutunut asekauppaan Etelä-Sudanissa.

Kiinan valtion omistama yritys toimitti viime vuonna Etelä-Sudanin hallituksen joukoille aseita 38 miljoonan dollarin arvosta. Kun kauppa tuli julki, Kiinan hallitus vannoi, ettei aseita Etelä-Sudaniin enää toimiteta.

Kiina ei ole kuitenkaan aktiivisin rauhanneuvottelija Etelä-Sudanissa. Lähialueen maiden yhteistyöjärjestö IGAD (Intergovernmental Authority on Development) on vetänyt rauhanneuvotteluja. Sen tukena on ollut Yhdysvaltain, Norjan ja Britannian yhteenliittymä. IGADiin kuuluvat Sudanin ja Etelä-Sudanin lisäksi Djibouti, Etiopia, Eritrea, Kenia, Somalia ja Uganda.

Kiinalla on kuitenkin sijoitustensa

takia ainutlaatuiset mahdollisuudet painostaa sotivia osapuolia.

Myös Yhdysvalloilla on erityisen läheiset suhteet Etelä-Sudaniin. Yhdysvallat tuki voimakkaasti Etelä-Sudanin itsenäisyyspyrkimyksiä 2000-luvulla, jolloin se syytti Sudania ja sen presidenttiä **Omar al-Bashiria** terrorismin tukemisesta. Edesmennyt terroristijohtaja **Osama bin Laden** asui Sudanin pääkaupungissa Khartumissa 1990-luvulla.

Toisaalta Etelä-Sudanin hallitus on syyttänyt konfliktin aikana Yhdysvaltoja kapinallisten tukemisesta. Kiirin hallinnon mukaan Yhdysvaltoja ärsyttää Etelä-Sudanin lähentyminen Kiinan kanssa.

”KAIKKI VOITTAVAT”

Kiinan suurlähetystössä Jubassa Yu Ruilin vakuuttelee Kiinan hyvistä aikeista Etelä-Sudanin ja Afrikan suhteen. Yun mukaan kyseessä on ”win-win-tilanne”.

”Kiinan ja Afrikan yhteistyö on sujunut hyvin. Uskon, että paikalliset ihmiset arvostavat meitä ja työtämme.”

Ihmisoikeusjärjestöjen mukaan kiinalaisten luomilla työpaikoilla on kuitenkin isoja ongelmia. Amnesty Internationalin ja Human Rights Watchin mukaan kiinalaiset yritykset

ovat muun muassa polkeneet työntekijöiden oikeuksia kaivoksilla Kongon demokraattisessa tasavallassa ja Sambiassa.

Käynti Kiinan lähetystössä alkaa olla ohi. Yu kuulee lopuksi, että monet eteläsudanilaiset ovat kehuneet yhteistyötä Kiinan kanssa. Kiinaa on pidetty hyvänä kauppakumppanina, tärkeänä osana rauhanturvaoperaatiota ja maana, jolla on samat tavoitteet kuin Etelä-Sudanilla.

”Siinä näette. Se on fakta”, Yu kuittaa ja hymyilee. •

Kirjoittaja on vapaa toimittaja.

Viimeinen ryhmä kiinalaisia rauhanturvaajia saapui Etelä-Sudaniin huhtikuun alussa.

"Kuumuus ja taudit ovat vaikeuttaneet kiinalaissotilaiden työtä Etelä-Sudanissa", kertoo Kiinan suurlähetystön poliittisen osaston johtaja Yu Ruilin.

PIRSTALOITUNUT MAA

ETELÄ-SUDANIN sisällissota syttyi joulukuussa 2013, kun presidentti **Salva Kiir** erotti varapresidenttinsä **Riek Macharin** ja syytti tätä vallankaappausyrityksestä.

Machar kiisti syytöksen. Myöhemmin hän totesi pyrkivänsä maan valtapuolueen eli Sudanin kansan vapautusliikkeen SPLM:n johtoon. Machar on arvostellut Kiiriä erityisesti kyvyttömyydestä kitkeä korruptiota.

Sisällissotaan liittyy vahvasti etnisyys. Sota on käyty pääasiassa Kiirin edustaman dinka- ja Macharin nuer-heimon välillä. Dinkat ovat maan suurin heimo, ja nuerit toiseksi suurin.

Taistelut alkoivat pääkaupungissa Jubassa. Ne levisivät muualle maahan ja alkoivat keskittyä maan pohjoisosiin. Konfliktissa on kuollut eri arvioiden mukaan 10 000–50 000 ihmistä, ja lähes kaksi miljoonaa kansalaista on joutunut jättämään kotinsa. Etelä-Sudanissa on yhteensä noin 11,5 miljoonaa asukasta.

Molempia osapuolia syytetään vakavista ihmis-oikeusloukkauksista, kuten siviilien tappamisesta, joukkoraiskauksista ja lasten pakottamisesta sotilaisiksi.

Konflikti on häirinnyt öljyntuotantoa. Etelä-Sudanin talous on kärsinyt sodasta, sillä maa saa valtaosan tuloistaan öljystä, jonka tuotanto on vähentynyt.

Sodan osapuolet ovat käyneet rauhanneuvotteluja Etiopian pääkaupungissa Addis Abebassa. Maaliskuussa neuvottelut kariutuivat erimielisyyksiin vallanjaosta SPLM:ssa. Lisäksi paikallisia taisteluita vallasta ja karjasta on eri puolilla maata. Etelä-Sudanissa on poikkeuksellisen paljon aseita itsenäisyyttä edeltäneen pitkän sisällissodan jäljiltä.

Myös Etelä-Sudanin ja Sudanin erimielisyydet jatkuvat.

Kun Etelä-Sudan itsenäistyi, valtaosa eli 75 prosenttia alueen öljystä jäi Etelä-Sudanin puolelle. Etelä-Sudanin öljyn ainoa kuljetusreitti maailmanmarkkinoille on putki, joka kulkee Sudanin läpi. Maat kiistelevät öljyn kuljettamisesta ja valtioiden välisen rajalinjan tarkasta määrittelystä.

Vuoden 2012 alussa Sudanin ja Etelä-Sudanin riita öljyputkien käytön hinnasta kärjistyi siihen pisteeseen, että Etelä-Sudan sulki öljyntuotantonsa yli vuodeksi.

Etelä-Sudanissa ja Sudanissa on lisäksi sisäisiä konflikteja. Kummankin maan hallitukset syyttelevät toisiaan kapinallisryhmien tukemisesta.

KIVINEN TIE ITSENÄISYYTEEN

SUDANIN JAKAUTUMISEN taustalla ovat pohjoisen ja etelän kulttuurierot. Sudanin pääuskonto on islam ja puhutuin kieli arabia. Etelä-Sudanin väestö on pääosin kristittyjä ja animisteja. Etelän irtautumista edelsi vuosikymmenien sotiminen, joka vaati noin kahden miljoonan ihmisen hengen.

1956

Sudan itsenäistyi Britannian ja Egyptin yhteishallinnosta. Konflikti etelän ja pohjoisen välillä oli alkanut jo vuotta aiemmin.

1972

Ensimmäinen rauha solmittiin, ja etelälle myönnettiin autonomia.

1983

Sota alkoi uudelleen, kun Sudanin kansan vapautusliike- ja armeija SPLM/A (Sudan People's Liberation Movement/Army) aloitti kapinan ja Sudanin hallitus perui etelän autonomian.

2005

Rauhansopimus solmittiin, ja autonomia palautettiin.

2011

Etelä-Sudanissa järjestettiin kansanäänestys, jossa lähes jokainen kansalainen äänesti itsenäisyyden puolesta. Lopulta myös Sudanin presidentti **Omar al-Bashir** tunnusti Etelä-Sudanin itsenäisyyden.

2013

Etelä-Sudanin sisällissota alkoi joulukuussa.

Apopo kutsuu kouluttamia savannihamstraajarottia sankarirotiksi, sillä ne pelastavat ihmishenkiä. Miinojen etsimisen lisäksi otukset osaavat tarkastaa sairaaloista lähetettyjä tuberkuloosinäytteitä. Rotat koulutetaan Tansanian Morogorossa. Seuraava komennus vie ne Kambodžaan, joka on Mosambikin lailla kärsinyt maamiinoista ja tuberkuloosista.

AFRIKAN SANKARIROTAT

Mosambikin sisällissota päättyi vuonna 1992, mutta viimeisiä maamiinoja raivattiin vielä tämän vuoden alkupuolella. Eräs maassa työskentelevistä avustusjärjestöistä on belgialainen Apopo, joka käyttää erikoisia apuvälineitä: sankarirottia.

KUVAT JA TEKSTI VILLE PALONEN

Apopon 800 työntekijästä lähes kaikki ovat paikallisia asukkaita. Morogorossa toimiva Sokoine University of Agriculture tarjoaa yliopiston kampuksella sijaitsevat tilat ja eläinlääkäripalvelut. Lisäksi valtiollinen yliopisto auttaa byrokratian kanssa.

Rotille on yhdentekevää kuka niitä kouluttaa. Ohjaajille sitä vastoin on palkitsevinta kouluttaa samaa eläintä pitkään ja nähdä sen kehittyvän. Joskus ohjaaja kiintyy rottaan eikä haluaisi luopua siitä, kun se siirtyy kolmen kuukauden jälkeen seuraavaan koulutusvaiheeseen.

Savannihamstraajarottien koulutus tapahtuu ehdollistamalla. Kun rotta löytää räjähteen se saa makupalan. Rotille ei ole sattunut onnettomuuksia, sillä pienikokoisen otuksen paino ei laukaise miinoja.

Rotat toimivat tehokkaimmin harvaan miinoitetulla alueella. Sellaisen tarkastaminen metallinpaljastimilla on hidasta, sillä jokainen pullonkorkki tai pellin pala pitää kaivaa esiin varovaisesti. Rotat löytävät ainoastaan räjähteitä.

Metallinpaljastintakin tarvitaan. Miinoitetulta – tai sellaiseksi epäilyltä – alueelta raivataan ensin aluskasvillisuus koneellisesti, sitten rottien ohjaajille puhdistetaan kapeat polut metallinpaljastimien avulla. Kaksi rottaa tarkastaa vuorotellen niiden väliin jääneet tenniskentän kokoiset kaistaleet. Rottien löydökset merkitään, kaivetaan varovasti esiin ja lopuksi räjäytetään.

Laboratorioapulainen **Albert Caloli** totuttaa muutaman viikon ikäisiä poikasia ihmisiin. Kun ne on vieroitettu kokonaan emostaan, alkaa ehdollistaminen. Rotta saa palkinnoksi makupalan aina, kun se tunnistaa räjähdysaineen hajun. Muutaman kuukauden koulutuksen jälkeen sankari-rotta löytää täydet sata prosenttia harjoituskentille piilotetuista räjähteistä.

Rottia voi opettaa myös haistamaan sairauksia. Vaikka niiden käyttö vaatii runsaasti työvoimaa, kehitysmaan olosuhteissa rotat ovat kustannustehokkaampi työkalu kuin satojen tuhansien eurojen arvoiset modernit laitteet.

Sankarirotan tarkka nenä
vainuaa myös tuberkuloosin.
Apopon päämajassa Morogorossa
tutkitaan joka viikko satoja Dar
es Salaamin klinikoilta lähetettyjä
ysköspurkkeja. Tuberkuloosityötä
tehdään myös Mosambikin pää-
kaupungissa Maputossa ja lähi-
tulevaisuudessa Kambodžassa.

Dar es Salaamissa sijaitsevassa Mbagala Rangi Tatu -sairaalassa testataan joka päivä viitisenkymmentä tuberkuloosi-näytettä. Niistä puolet on positiivisia.

MKUTA-järjestön vapaaehtoiset – kaikki entisiä tuberkuloosipotilaita – suostuttelevat kävijät rekisteröitymään. Tulosten varmistuttua sairastuneet on tavoitettava ja saatava lääkahoitoon, jotta he eivät tartuta perheenjäseniänsä.

Kaikki eivät haluaisi luovuttaa yhteystietojaan, sillä he pelkäävät leimautumista. Usein tuberkuloosista kärsivillä on myös hiv-tartunta. Sairaalassa tehdäänkin hiv-pikatesti kaikille yskösnäytteen antajille.

Klinikalla otetut näytteet lähetetään Apopolle, sillä sairaalan mikroskoopit eivät löydä kaikkia tuberkuloositapauksia. Esimerkiksi sadasta näytteestä ne paljastavat kaksikymmentä positiiviksi, ja rotat haistavat vielä kymmenen lisää. Apopo varmentaa rottien löydökset mikroskooppitutkimuksella. Arvioiden mukaan tuberkuloosiin sairastunut henkilö, joka ei saa hoitoa, tartuttaa vuodessa 15 muuta ihmistä.

LIBANON

RÄTTSLÖSA SLAVAR

Hundratusentals kvinnor från Etiopien och andra fattiga länder arbetar under slavlika förhållanden i Libanon. Allt fler börjar dock kämpa för bättre arbetsvillkor.

TEXT OCH BILDER BENGT SIGVARDSSON

I slutet av december 2014 irrade 29-åriga **Masalat** från Nazret i Etiopien runt i nattlinne och morgonskor i fyra dagar på gatorna i Libanons huvudstad Beirut. Idag sitter hon på Caritas' migrationscenter i Beirut. Hon försöker utan framgång att minnas vad som hände under de fyra dagarna. Socialarbetaren **Nineve Aoun** griper in och berättar att en taxichaufför upptäckte Masalat och kontaktade Caritas.

”Masalat var i mycket dåligt skick när hon kom hit. Hon hade inte ätit på fem dagar, mådde psykiskt dåligt och led av minnesförlust”, säger Aoun.

Sedan dess har Masalat bott på Caritas' skyddade boende för utländska kvinnor.

Vägen dit började i Etiopien för cirka två år sedan. Masalat och hennes man hade nyss fått deras första barn, en dotter.

”Jag hade jobb som kassörska i Etiopien, men lönen var låg. En vän berättade att man kunde tjäna mycket pengar som hembiträde i Libanon. Jag bestämde mig för att åka hit och arbeta i några år för att tjäna pengar så min dotter skulle få en bra framtid”, säger Masalat.

KONFISKERING AV PASS

Det finns cirka 23 miljoner migrantarbetare i Mellanöstern. Kring 2,4 miljoner jobbar i privata hushåll. Internationella arbetsorganisationen ILO beräknar att 600 000 migranter utsätts för tvångsarbete i regionen.

I Libanon finns det cirka 250 000 utländska hembiträden, framförallt från fattiga länder i Asien och Afrika. De skyddas inte av arbetslagstiftning-

I januari grundades arabvärldens första och enda fackförening för utländska hembiträden i Libanon.

29-åriga Masalat från Nazret i Etiopien lever på organisationen Caritas skyddade boende för utländska hembiträden i Beirut. På bilden pratar hon med Caritas socialarbetare Nivine Aoun.

en, utan lyder under kafala-systemet eller sponsorsystemet, vilket i praktiken gör dem till rättslösa slavar. Detta har lett till att Etiopien, Filippinerna, Madagaskar och Nepal förbjuder sina medborgare att arbeta i Libanon.

Fattigdom tvingar dock kvinnorna att söka andra vägar. Merparten tar sig dit via arbetsagenturer i hemländerna som har systeragenturer i Libanon.

”För 2 000 etiopiska birr (cirka 93 euro) tog en agentur i Nazret hand om allt inför resan. Jag skrev under ett arbetskontrakt på amhariska. Lönen skulle vara på 140 euro i månaden”, säger Masalat.

För att kringgå rese- och arbetsförbudet

gick färden först till Jemen där visum och flygbiljett till Libanon ordnades.

På Beiruts flygplats tog Masalats arbetsgivare, ett äldre par, hennes pass. Kafala-systemet innebär att gästarbetaren är knuten till en arbetsgivare, sponsorn. Arbetskontraktet är även migrantarbetarens uppehålls- och arbetstillstånd. Lämnar hon sin arbetsgivare befinner hon sig illegalt i landet.

”I Libanon skrev jag på ett nytt kontrakt. Det var på arabiska så jag förstod ingenting”, säger Masalat.

Reglerna i kontraktet är lätträknade. Det är ett standardkontrakt som inte anger någon minimumlön, arbetstider eller lediga dagar. Endast tre punkter ger gästarbetaren rätt att bryta kontraktet. De är fysiskt och sexuellt våld, arbete i mer än ett hem och mer än tre månaders utebliven lön.

I LIBANON FINNS DET CIRKA 250 000 UTLÄNDSKA HEMBITRÄDEN, FRAMFÖRALLT FRÅN FATTIGA LÄNDER I ASIEN OCH AFRIKA.

”När jag kom till min arbetsgivares bostad slängde frun i huset allt jag hade med mig från Etiopien. Mina kläder, mina foton”, säger Masalat.

INGEN LÖN

Masalats arbetstider sträckte sig från sex på morgonen till åtta på kvällen. Hon hade inga lediga dagar, sov på en madrass i vardagsrummet och fick inte gå ut på egen hand.

Frun krävde att Masalat skulle klippa av sig håret.

”Efter två veckor klippte hon av mitt hår med tvång. Då fick jag nog och krävde att få besöka min arbetsagentur i Beirut”, säger Masalat.

Efter att Masalats arbetsgivare skrivit under ett frigivningsintyg, som krävs när en gästarbetare vill byta jobb, ordnade agenturen ett nytt arbete hos en tvåbarnsfamilj. Hos dem sov hon på balkongen och arbetade från sex på

35-åriga Rahel Zegeye och 30-åriga Showaduf Waldis från Etiopien har arbetat i Libanon som hembiträden i cirka 15 år.

morgonen till tio på kvällen alla veckans dagar.

”Varje torsdag och söndag tvingades jag städa bostaden hos mina arbetsgivares släktingar.”

Hon förbjöds att lämna bostaden, öppna kylskåpet eller röra spisen. Hon fick bara bröd, lök och bönor att äta. Hon var alltid hungrig.

”Min familj i Etiopien behövde pengar, men frun sa att jag inte skulle få lön förrän efter fyra års arbete. Jag blev alltmer deprimerad och kände att jag började bli galen.”

Masalat bryter samman och börjar gråta när hon försöker minnas hur hon lämnade sin arbetsgivare.

”Jag minns inte och orkar inte prata mer. Jag vill bara återförenas med min familj Etiopien”, snyftar hon.

”VARJE TORSDAG OCH SÖNDAG TINGADES JAG STÄDA BOSTADEN HOS MINA ARBETSGIVARES SLÄKTINGAR.”

SEXUELLT OCH FYSISKT VÅLD
Masalat behandlas med psykofarmaka och bor på det skyddade boendet i väntan på att åka hem. Hennes arbetsgivare har gått med på att betala flygbiljetten, men vägrar att betala hennes lön. Caritas jurister har gått vidare till domstol.

Medan den juridiska processen pågår finns Masalats personliga hand-

lingar, inklusive passet, hos den libanesiska säkerhetsmyndigheten.

”Vi ser goda chanser att hon får sin lön eftersom det inte finns något kvitto på utbetalning. En del tvingar sina hembiträden att skriva under kvitton trots att de inte har fått lön”, säger Nivine Aoun.

Masalats problem delas av många utländska hembiträden.

”En del utsätts för sexuellt och fysiskt våld, andra lever under ständigt våldshot”, säger Aoun.

Rymmer hembiträdet riskerar hon att fängslas. Detsamma gäller de som polisanmäler sina arbetsgivare eftersom de ofta möts av en motanmälan för stöld. Dessa fall tar i regel lång tid att utreda.

”Men visar medicinska undersökningar att hembiträdet har våldtagits eller misshandlats tar i allmänhet polisen utredningen seriöst. I andra fall är det sällan arbetsgivaren arresteras”, säger Aoun.

NY FACKFÖRENING

Den 25 januari 2015 utropades arabvärldens första och enda fackförening för utländska hembiträden i Libanon. Två av dess medlemmar är 35-åriga Rahel Zegeye och 30-åriga Showaduf Waldis från Etiopien. De har arbetat i Libanon i cirka 15 år.

”Vi hoppas att kafala-systemet ska avskaffas, även om regeringen inte accepterar vår fackförening”, säger Waldis.

Kafala-systemet råder i stora delar av Mellanöstern och har sin grund i en beduintradition om att ge främlingar tillfälligt beskydd.

Det är förbjudet för migrantarbetare att organisera sig. För att kringgå lagen har man därför även några libanesiska medlemmar. Libanons fackföreningsfederation FENASOL har tagit emot facket med öppna armar, men arbetsministeriet vägrar att godkänna det.

”Fackföreningen ger mig trots allt hopp eftersom vi har ett stort stöd av frivilligorganisationer och ILO”, säger Zegeye.

Fackets främsta mål är att migrantarbetare ska omfattas av arbetslagstiftningen och att Libanon ratificerar ILOs konvention 189 om hushållsarbetares arbetsförhållanden och rättigheter. Då skulle de få reglerade arbetstider, minimumlön med mera. Sjutton länder, dock inga i Mellanöstern, har ratificerat konventionen.

Zegeye och Waldis har arbetat i flera olika hushåll under usla förhållanden för 90–140 euro i månaden. De trivs hos sina nuvarande arbetsgivare och har förhandlat upp sina löner till 320 och 370 euro i månaden, men har inga fasta arbetstider. Vanligen jobbar de från sex på morgonen till tio på kvällen.

”Och så är vi lediga varje söndag, men vi har fått kämpa för våra rättigheter”, säger Zegeye.

INGEN HJÄLP AV KONSULATET

Eftersom regeringen inte godkänner fackföreningen är det svårt att driva kollektiva förhandlingar, men man uppmuntrar hembiträden att förhandla individuellt med arbetsgivarna.

En annan uppgift är att sprida information. Många vet inte att libanesisk lag förbjuder inläsning, konfiskering av pass med mera.

Rahel Zegeye har varit aktivist i närmare tio år. Hon har bland annat gjort dokumentärfilmen *Beirut* och är manusförfattare till spelfilmen *Shouting without a listener*. Båda filmerna belyser situationen för utländska hembiträden. Zegeye har också varit en flitig gäst på det etiopiska konsulatet i Beirut.

”I åratal har jag rapporterat till konsulatet om etiopiskor som har råkat illa ut, men de får ingen hjälp. På konsulatet säger de att hembiträdena har rest illegalt till Libanon”, säger hon.

Zegeye hävdar att även etiopiskor som kom till Libanon innan arbetsförbudet år 2008 ignoreras. Hon är nu i konflikt med konsulatet på grund av sin kritik.

”De säger att jag är svartlistad på flygplatserna i Etiopien. Därför kan jag inte återvända hem. Jag kommer att stanna här och kämpa för våra

rättigheter om det så kommer att kosta mig livet.”

MÅNGA DÖR

Många återvänder hem i likkistor. År 2008 dog ett utländskt hembiträde i veckan i Libanon, framförallt genom självmord eller fall från balkonger under flyktförsök. **Bernadette Daou** är samordnare inom den libanesiska kvinnoorganisationen KAFAs migrantprogram. Hon berättar att utredningarna om migrantarbetares död är undermåliga.

”Utredningen läggs vanligen ned efter någon dag. Polisen pratar bara med arbetsgivaren som säger att hon var deprimerad och begick självmord. Vi är övertygade om att arbets- och levnadsförhållandena driver dem till självmord”, säger Daou på sitt kontor i Beirut.

KAFA lobbar för att migrantarbetarna ska skyddas av arbetslagstiftningen.

”För några år sedan gjordes vissa framsteg. Tidigare var till exempel arbetsgivarna fria att själva skriva arbetskontraktet. Sedan år 2009 finns ett standardiserat kontrakt även om det har stora brister”, säger Daou.

ILO har utarbetat ett utkast till en ny migrantarbetslagstiftning, baserad på konvention 189, som har legat på parlamentets bord i flera år.

”Många i regeringen ser familjehushållet som något heligt som de inte vill blanda sig i”, säger Daou.

Arbetslagstiftningen är från år 1946.

Bernadette Daou är samordnare för organisationen KAFA: s (Enough of Violence and Exploitation) migrantprogram.

”Jag tror att det finns en rädsla för att innefatta migrantarbetare i arbetslagstiftningen. Det skulle innebära en närmare granskning av den och avslöja många andra brister”, säger Daou.

Gästarbetarnas problem beror dock inte enbart på lagarna.

”De beror även på rasism och klass- och könsdiskriminering i det libanesiska samhället. En attitydförändring skulle kunna leda till lagändring, likaså skulle en lagändring kunna leda till attitydförändring. Vi jobbar på att förändra båda”, avslutar Daou. •

Skribenten är svensk frilansjournalist.

”ISO KYSYMYS NYT ON, MILLAISessa MAAILMASSA HALUAMME ELÄÄ. YMMÄRRÄMMEKÖ, ETTEI OLE KOVIN KAUAÄ SIITÄ, KUN MEILLÄKIN OLI KÖYHYTTÄ? LÖYTYKÖ MEISTÄ HALUA AUTTAA KÖYHIÄ IHMISIÄ?”

TEKSTI PÄIVI ÄNGESLEVÄ KUVAT LIISA TAKALA

Taipalsaarella Itä-Suomessa vihmo. **Ritva Reinikka** laittaisi mielellään ylleen toppatakin, vaikka on huhtikuun loppupuoli. Ulkotyöt odottavat, halkoja pitäisi pinota.

Hän päätyy kevyttoppaan ja kävelee rinnettä alas Pien-Saimaan rannalle.

Reinikka asuu yhdysvaltalaisen miehen **Peter Deweesin** kanssa vanhassa hirsitälessä. Tilan nimi on Rantamäki, ja sen he ostivat kuusitoista vuotta sitten. Sen jälkeen taloa ja pihapiirin rakennuksia, kuten aittoja ja navettaa, on kunnostettu pieteetillä.

”Talon rakenteista löytyi sanomalehti *Uusi Suometar* vuodelta 1867.”

Sen tarkempaa tietoa pääatalon rakennusvuodesta ei ole.

Reinikka ottaa sylillisen halkoja ja pohtii, kuinka suurin harppauksin Suomi on kehittynyt Rantamäen aikana. Yksi valtion kehityksen mittareista on lapsikuolleisuus. Hän osaa ulkoa, että 1920-luvun alussa 155 lasta tuhannesta menehtyi, 1940-luvun lopulla enää 76.

Suomen lapsikuolleisuus oli 1940-luvun lopulla samalla tasolla kuin Tansaniassa nyt. Vuonna 1995 Tansaniassa kuoli 155 lasta tuhannesta, vuonna 2010 enää 76.

”Suomalaiset ovat aina ymmärtäneet kehitysasiaa”, Reinikka toteaa.

”Iso kysymys nyt on, millaisessa maailmassa haluamme elää. Ymmärrämmekö, ettei ole kovin kauaa siitä, kun meilläkin oli köyhyyttä? Löytyykö meistä halua auttaa köyhiä ihmisiä?”

Reinikka tietää, mistä hän puhuu. Hän on taloustieteiden tohtori ja yksi korkeimmalle edenneistä suomalaisia Maailmanpankissa, erityisalueenaan Afrika. Hän on vaikuttanut työllään siihen, että kehitysmaat käyttävät julkisia varojaan, kuten verotulojaan ja kehitysapuaan, aiempaa tehokkaammin.

KAUKAISII MAIHIN

Ritva Reinikka voi kutsua koulutuksen

menestystarinaksi. Hän syntyi maalaistalon tyttäreksi Valkealan Anttilan kylässä 1950-luvulla, jolloin Suomi oli vielä köyhä maa.

Vuonna 1974 hän valmistui viiden laudaturin ylioppilaaksi Kouvolan yhteiskoulusta.

Silloin Suomi oli niin kutsuttu pohjoinen hyvinvointivaltio, jossa koulutus mahdollisti sosiaalisen nousun. Reinikka halusi Helsingin kauppakorkeakouluun ja valitsi pääaineekseen talousmaantieteen, koska ei halunnut ”bisnekseen”.

Häntä kiinnostivat tutkimustyö ja kaukaiset maat.

Sen vuoksi oli luontevaa, että Reinikka päätyi ulkoministeriön kehitysyhteistyö-

Huipulle koulutuksella

Ritva Reinikka oli maalaistalon tytär, joka valmistui taloustieteen tohtoriksi ja ylsi johtajaksi Maailmanpankkiin. Hyvä koulutus mahdollistaa kehityksen, hän sanoo.

osastolle vuonna 1978. Hän työskenteli suunnittelutoimistossa ja osastopäällikön virkamiessihiteerinä. Hän kävi kansainvälisten asioiden valmennuskurssin eli Kavakun, mutta diplomaatiksi hän ei tähdännyt.

Reinikka työskenteli vajaat kaksi vuotta YK:n lastenjärjestön Unicefin apulaisasian-tuntijana Lesothossa ja kesän harjoittelijana YK:ssa. Siellä hän ymmärsi, ettei tiennyt riittävästi taloudesta, vaikka oli työskennellyt kehitysmaiden talouskehityksen parissa ulkoministeriössä.

Hän päätti jatkaa taloustieteen opintojaan vuoden ranskankielisessä yliopistossa Montrealissa.

Vuonna 1984 hän palasi ulkoministeriön kehitysyhteistyöosastolle.

Reinikka oli avioitunut. Hän sai esikoisensa **Ilmari Soinisen**.

Vuonna 1986 alkoi virkamieslakko. Ritva Reinikka seisoi kollegansa **Heikki Tuunasan** kanssa lakkovahtina ja ajatteli, kuinka hallinnollista työ ministeriössä oli. Hän voisi tehdä jotain muuta, kuten jatkaa opintojaan. Hän palaisi Helsingin kauppa-korkeakouluun.

Opinnot sujuivat hyvin, vaikka elämä muuten oli raskasta. Aviomies oli sairastunut, menehtyi aivokasvaimen. Reinikka oli 32-vuotias leski, kolmivuotiaan yksinhuoltaja.

Lisensiaattityö valmistui vuonna 1990. Väitöskirjansa hän tekisi kauppa-

politiikan vapautumisesta Keniassa. Ohjaaakseen hän sai arvostetun kehitystaloustieteilijän, professori **Paul Collierin** Oxfordin yliopistosta. Reinikka muutti viisivuotiaan poikansa kanssa Britanniaan.

Oxfordissa Reinikka kohtasi Peter Deweesin, joka valmisteli väitöskirjaansa. Pariskunta avioitui, ja kaksoistyttyt **Linnea** ja **Maria Dewees** syntyivät vuonna 1992. Arki oli kiireistä. Reinikka vakuutti professori Collierille, että ”älä luule, että lopetan väitöskirjan lasten syntymään”.

Hän väitteli tohtoriksi ”normaalissa aikataulussa” vuonna 1993.

Reinikka tiesi olevansa pikemmin ”käytännön ihminen” kuin pelkkä tutkija.

JULKISET VARAT NÄKYVIKSI

Vielä 1990-luvun alussa Afrikan valtioiden talouspolitiikat olivat hunningolla. Valtiot olivat nuoria, ja niiden taloudet nojasivat sääteltyyn, joka suosi vain harvoja ja valittuja kansalaisia.

Vuonna 1993 Ritva Reinikka alkoi valmistella Ugandan talousuudistusta Maailmanpankissa.

Uganda kiinnosti Reinikkaa. Ugandalaiset olivat selvinneet **Idi Aminin** hirmuhallinnosta ja halusivat muutosta. Valtion talous- ja budjetti-uudistukset olivat vireillä,

köyhyyden vähentämisen strategia tekeillä. Taloutta ja budjettia olisi tarkasteltava köyhyyden vähentämisen näkökulmasta, jotta Uganda kelpaisi erittäin velkaantuneita köyhiä maita (HIPC) koskevaan aloitteeseen.

Avunantajat mitätöisivät velkojaan Ugandalle. Vastineeksi ne haluaisivat, että valtio lisäisi terveys- ja koulutusmäärärahojaan. Ugandalaiset hyväksyivät avunantajien ehdot.

Reinikka seurasi Ugandan kehitystä. Virallisten tilastojen mukaan oppilaiden määrä ei ollut lisääntynyt, vaikka koulut saivat keskushallinnolta jopa nelinkertaisesti rahaa entiseen verrattuna. Yhtä kummallista oli sekin, että koulutarvikkeisiin tarkoitettut julkiset varat katosivat johonkin.

Vain 13 Ugandan shillinkiä sadasta päätyi kouluihin.

Vuonna 1996 Ugandan valtiovarainministeriöstä ehdotettiin, että kouluille lähetetyt julkiset varat voitaisiin julkistaa paikallisissa lehdissä. Vaikutus oli järisyttävä. Perille meni 80 shillinkiä sadasta, ja sen Reinikka ja ruotsalainen professori Jakob Svensson vahvistivat tutkimuksessaan.

Ritva Reinikka kotipihallaan Itä-Suomen Taipalsaarella.

Ritva Reinikka vastaa yksin arviostaan Suomen kehitysyhteistyön tehokkuudesta.

"TYÖN TUOTTAVUUDEN LISÄÄMINEN ON TÄRKEÄÄ KÖYHYEDEN VÄHENTÄMISESSÄ."

Niin kutsutut PETS-tutkimukset (Public Expenditure Tracking Survey) ovat mahdollistaneet sen, että kansalaisjärjestöt ja tavalliset kansalaiset voivat seurata julkisten varojen käyttöä.

Esimerkiksi Tansaniassa ja Keniasa valtionavun maksusta ilmoitetaan PETS-tutkimusten ansiosta paikallisessa mediassa tai ilmoitustauluilla, joita on pystytetty julkisten varojen seuraamiseen. Ilmoituksissa kerrotaan, kuinka paljon rahaa on lähetetty ja mihin se aiotaan käyttää.

Näin yhä suurempi osa julkisista varoista menee perille.

Reinikan mukaan PETS on levinnyt vähintään 50 kehitysmaahan.

TYÖSSÄ YÖTÄ PÄIVÄÄ

Ugandan jälkeen Ritva Reinikka työskenteli Maailmanpankin tutki-

musosastolla, Eteläisen Afrikan maa-johtajana ja ekonomistien johtajana Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa.

Vuoden 2013 loppuun hän työskenteli Afrikan inhimillisen kehityksen osaston johtajana.

Reinikan osastolla syntyi esimerkiksi kyselytyökalu, jolla on selvitetty julkisen palveluiden, kuten terveydenhoidon ja opetuksen, tasoa. Heikoimman koulutuksen maissa vain 4 prosenttia opettajista hallitsee 80 prosenttia tai enemmän siitä alasta, jota opettaa.

Opettajat eivät myöskään tule aina töihin, Reinikka selittää.

Tansanian tutkimuksessa selvisi, että kaupunkikouluissa opetusta on keskimäärin vajaat 1,5 tuntia päivässä. Lapset saattavat käydä peruskoulun ilman, että oppivat kunnolla lukemaan. Syntyy noidankehä: kun koulutus on

kehnoa, työ on myöhemmin heikosti tuottavaa. Opetuksen laatuun on alettu kiinnittää huomiota, sillä se vaikuttaa nuorten työllisyyteen.

Afrikassa kilpailu työpaikoista on kovaa.

Afrikan väestö kaksinkertaistuu miljardista kahteen miljardiin 35 vuodessa. Tulevaisuudessa kolme neljästä nuoresta joutuu työllistämään itsensä. Reinikan mukaan nuorilla pitää olla vähintään toiseen asteen koulutus, jotta he löytävät palkkatyön.

"Työn tuottavuuden lisääminen on tärkeää köyhyyden vähentämisessä."

Reinikka sanoo myös, että on aina halunnut olla köyhien ihmisten puolella.

Nyt vuodet Maailmanpankissa ovat ohi. Reinikka ja Peter Dewees, Maailmanpankin johtava metsäasioiden asiantuntija, jättivät työnsä

kahden vuosikymmenen jälkeen.

Reinikka tunsi, että hän työskenteli yötä päivää.

"Oli rankkaa", hän vain toteaa.

"Olin kohtalaisen demokraattinen johtaja, toisinaan liian pehmeä. Olisi pitänyt lyödä nyrkkiä pöytään ja vaatia ongelmien selvittämistä heti. Mutta osastollani oli 75 kansalaisuutta, joten maltti oli valttia. Jos voisin aloittaa aivan alusta, olisin vielä jämäkempi tutkija kuin nyt."

SAPATTIVUOSI TAKANA

Vuonna 2014 Ritva Reinikka ja Peter Dewees viimeistelivät hirsitalonsa remonttia Taipalsaarella. He hioivat ovia, maalasivat ja sisustivat.

Nyt Reinikka on pitänyt "sapatti-vuotensa".

Keväällä 2015 hän kiersi Etiopiassa, Vietnamiissa ja Etelä-Sudanissa, joissa hän keräsi aineistoa riippumattomaan arvioonsa Suomen kehitysyhteistyön

tehokkuudesta. Selvityksen eduskunnalle on määrä valmistua kesäkuun alussa.

Reinikka vastaa arviosta yksin, mutta saa taustatukea **Jim Adamsilta**, entiseltä esimieheltään Maailmanpankista. Reinikka tekee edelleen pitkiä työpäiviä. Hän kirjoittaa selvitystä Taipalsaarella, kunnes pariskunta lentää toiseen kotiinsa Marylandiin, Washington DC:n lähistölle.

Myös lapset käyvät Taipalsaarella, usein ystäviensä kanssa.

Lapsista Washingtonissa asuu enää vain Maria Dewees, joka on työskennellyt harjoittelijana edustajainhuoneessa. Linnea Dewees työskentelee markkinatutkijana Los Angelesissa.

Vain Ilmari Soininen on seurannut äitiään Afrikkaan. Hän saapuu Taipalsaarelle Etiopiasta, jossa hän työskentelee kaupan ja alueellisen integraation vanhempana konsulttina. •

RITVA REINIKKA

IKÄ: 60

KOULUTUS: Taloustieteen tohtori Oxfordin yliopistosta 1993

TYÖ: Vapaa ekonomisti ja tutkija

PERHE: Aviomies Peter Dewees ja kolme aikuista lasta

TUNNUSTUKSET: Suomen kulttuurirahaston 30 000 euron palkinto "Afrikan tuntijalle, kehityspoliitikan uudistajalle" vuonna 2014

HARRASTUKSET: Vanhan hirsitalon kunnostus, matkailu, lukeminen

HARKINTAA JA ROHKEAA POLITIIKKAA

Uusi hallitus joutuu pohtimaan kehityspolitiikkaansa. *Kehitys-Utveckling* pyysi eri alan asiantuntijoilta ehdotuksia kehitysyhteistyön uudistamiseksi.

KOONNUT PÄIVI ÄNGESLEVÄ

Yksi asiantuntijoista toteaa, että Suomen pitäisi yhdistää kehitysavussaan entistä tehokkaammin julkista ja yksityistä rahaa.

Toinen varoittaa: Jos yhteisiä varoja suunnataan yrityslähtöisiin hankkeisiin, on varmistettava, että niitä koskevat samat säännöt kuin muutakin kehitysyhteistyötä.

Kehitys-Utveckling pyysi eri alan asiantuntijoita kirjoittamaan blogitekstejä siitä, miten he kehittäisivät kehityspolitiikkaa. Tässä esiteltyjen asiantuntijoiden ja muutamien muiden kirjoittajien blogitekstit ovat kokonaisuudessaan lehden verkkosivuilla osoitteessa kehityislehti.fi/kehityskeskustelu.

"Olisiko radikaali ajatus, että aloite hankkeeseen tulisi kohdemaalta?"

Kaikki kehitysyhteistyön tekijät tietävät hankkeita, joissa tuloksia ei ole saatu aikaan, koska idea hankkeisiin on tullut ulkopuolelta. Entä jos edellytettäisiin, että aloite uuteen kehitysyhteistyön hankkeeseen on tullava kohdemaalta ja että maan hallituksen on osoitettava aitoa, kauaskantoista omistautumista asialle?

EEVA NYYSÖNEN
Girls Hub -järjestön tiedottaja Etiopiassa

"Suomen kehityspolitiikalle olisi määriteltävä pysyvä perusta."

Jokainen uusi hallitus rakentaa oman kehityspoliittisen ohjelmansa. Neljä vuotta on liian lyhyt aika kestävien muutosten tavoitteluun. Kehityspolitiikalle olisi määriteltävä pysyvä perusta, joka edustaa suomalaisia kehityspoliittisia arvoja. Jokainen hallitus voisi pitkäaikaisten periaatteiden pohjalta määritellä haluamiaan painotuksia. Esimerkiksi Belgiassa ja Ranskassa on säädetty kehitysyhteistyölaki, joka määrittelee kehityspolitiikan ja -yhteistyön perustan.

EIJA KOIVURANTA
Väestöliiton toimitusjohtaja

"Kiinnostu ennen kuin hallinnoit, organisoit ja budjetoit."

Kehitysyhteistyössä toimivat samat lainalaisuudet kuin yleensä ihmisten kanssakäymisessä: Kysy, ennen kuin vastaat. Kysy erityisesti heiltä, jotka eivät ole kaltaisiasi. Kiinnostu ennen kuin hallinnoit, organisoit ja budjetoit. Havahdu päätöspöydissä "näkömätömien arkiosaaajien puuttumiseen". Ja ennen kaikkea, kestä keskeneräisyyttä itsessäsi ja toisissa.

IRJA ASKOLA
Helsingin hiippakunnan piispa

"Ongelmat ovat moninaisia ja niin pitää olla keinojenkin."

Kansalaisjärjestöjen ja yritysten yhteistyötä voisi lisätä. Järjestöt voisivat toimia hyvinä paikallisina kumppaneina yrityksille, jotka pyrkivät kehittyville markkinoille. Lisäksi kehittyviä maita pitäisi kannustaa lisäämään osuuttaan paikallisen yritystoiminnan rahoituksesta. Perinteinen hanketuki, kehitysapu ja kehittyvien markkinoiden kasvuyrityksille suunnattava tuki eivät sulje toisiaan pois.

ILMI SALMINEN
Kasvuyrittäjätapahtuma Slushin aktiivi

"Vaihtoehtoja perinteiselle kehitysyhteistyölle on syytä arvioida perusteellisesti."

Perinteistä kehitysyhteistyötä ja sen vaihtoehtoja olisi syytä arvioida perusteellisesti. Pitäisi pohtia, missä määrin olisi hyödyllistä pyrkiä auttamaan kehitysmaita esimerkiksi kansainvälisen kaupan pelisääntöjä kehittämällä. Parasta olisi, jos Suomella olisi pitkäjänteinen kehitysyhteistyöpoliittinen linjaus, jopa eduskunnan siunaama kehityspoliittinen laki.

PENTTI PIKKARAINEN
Valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosaston ylijohtaja

"Kehitysmaiden etuus- ja rahoitusjärjestelmiä on kehitettävä askel kerrallaan."

Euroopan unionin sosiaaliturvajärjestelmien tukiohjelma auttaa kymmenen kehitysmaan pyrkimyksiä rakentaa kansallisia perusturva- ja peruspalvelujärjestelmiä, joiden avulla köyhyys vähenisi pysyvästi. Tästä Suomella on kokemusta. Kehitysmaiden etuus- ja rahoitusjärjestelmiä on kehitettävä askel kerrallaan, jotta koko väestön perusturva voidaan vähitellen kattaa.

RONALD WIMAN
Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n kehittämisspäälikkö

"Äänen lainaaminen niille, joilta se on viety, on kehitysyhteistyötä halvimmillaan."

Me nautimme yhteisin varoin rakennetuista turvaverkoista ja ihmisoikeuksien kunnioittamisesta, joten miksi emme soisi sitä maissa, joissa kehitys on alkutekijöissään? Tasa-arvo, solidaarisuus ja oikeudenmukaisuus ovat arvoja, joihin myös maailmanlaajuisen yhteiskuntapolitiikan tulee nojata. Sananvapauden ja äänen lainaaminen niille, joilta se on viety, on kehitysyhteistyötä halvimmillaan.

ANN SELIN
Palvelualojen ammattiliitto PAMin puheenjohtaja

"Tuotto on laajempi käsite kehitysyhteistyössä kuin se perinteisesti ymmärretään."

Kehitysavun voi rinnastaa investointiin, jolla on riski ja tuotto. Tuotoksi voidaan esimerkiksi katsoa epäedullisen tapahtuman välttäminen rauhantyyssä. Hanke voi myös tuottaa paljon osaamista ja tietoa työntekijöiden myöhempää käyttöä varten silloinkin, kun se ei juurru kehitysmaan talouteen. Kehitysapu voi siis lisätä työntekijöiden henkistä pääomaa, ja sen tuoton jakavat ehkä yhteisöt kotimaassa ja kansainvälisissä järjestöissä.

LEENA KERKELÄ
Ekonomisti

”Tärkein tehtävämme on tukea ihmisoikeuksien toteutumista ja tyttöjen koulutusta.”

Rauhan ja kehityksen tiellä tärkein tehtävämme on tukea ihmisoikeuksien toteutumista ja tyttöjen koulutusta. Hyvinvointi ja talous kasvavat, kun naiset voivat toimia yhteiskunnassa tasa-arvoisina miesten kanssa. Olen vakuuttunut siitä, että naisten osallistuminen päätöksentekoon ja rauhanrakentamiseen johtaa kestäviin tuloksiin.

ELISABETH REHN
Ministeri

”Julkista ja yksityistä rahaa pitäisi yhdistää entistä tehokkaammin kehitysavussa.”

Suomen pitäisi kehittää raami, jolla kehitysprojektien tuottoa mitataan. Ilman mittaamista ei saada selville, mikä toimii. Suomen pitäisi myös yhdistää kehitysavussaan entistä tehokkaammin julkista ja yksityistä rahaa. Yritysten kauppaa ja sijoituksia kehittyviin maihin pitäisi kehittää voimakkaasti Finnfundin, Finnveran ja muiden julkisrahoitteisten laitosten avulla.

JYRKI KOSKELO

Pääomasijoittaja ja kehitysrahoituksen asiantuntija

”Tarvitsemme rohkeaa politiikkaa, joilla eriarvoisuuden syihin puututaan.”

Yksin kehitysyhteistyö ei riitä kitkemään eriarvoisuutta. Äärimmäiseen rikkauteen ja vaurauden keskittymiseen on puututtava. On tärkeää suitsia veroparatiisitaloutta, pysäyttää ilmastonmuutos ja sitoutua yritysvastuuseen. Vero- ja investointipolitiikan on muututtava. Eriarvoisuutta suitsivia ratkaisuja pitää edistää esimerkiksi neuvoteltaessa YK:n uusia kehitystavoitteita ja kansainvälistä ilmastositomusta.

EVA NILSSON

Kepan kehityspoliittinen asiantuntija

”Ihmislle on annettava mahdollisuus parantaa itse omaa asemaansa.”

Ensin kehittyvän maan poliittinen järjestelmä on pistettävä kuntoon. Kun riistävät instituutiot on purettu, on ihmisillä mahdollisuus itse parantaa omaa asemaansa. Tässä heitä voidaan tukea esimerkiksi tarjoamalla alkupääomaa mikrolainojen kautta. Olennaista on se, että laajapohjainen poliittinen järjestelmä antaa heille mahdollisuuden itse olla vastuussa omasta kehityksestään.

FRANK MARTELA

Tutkijatohtori ja kouluttaja

”Kehitysyhteistyön pitäisi alkaa kriisialueilla paljon nykyistä aiemmin.”

Siviilikriisinhallinnan ja kehitysyhteistyön työnjakoa on tarkistettava. Perusturvallisuuden luominen pitäisi nähdä osana kehitystä. On itsensä pettämistä kirjoittaa kehitysyhteistyön tavoitteisiin rauhanomaisten yhteiskuntien kehittäminen ja kaikkien pääsy oikeuspalveluiden pariin, ellei oikeuspalveluiksi hyväksytä poliisin toimintaa ja vaikeissa tapauksissa myös maan omien asevoimien vastuuta kansalaisten turvallisuudesta.

KALLE LIESINEN

Eversti evp. ja kriisinhallinnan kouluttaja

”Kehitysrahoitusta saavan yrityksen on huolehdittava yhteiskunta-vastuustaan.”

Näyttää siltä, että julkisten palvelujen yksityistämisestä tulee osa YK:n virallista kehityspoliittikkaa. Myös Suomessa yritykset ja niiden etujärjestöt ovat tulossa jakamaan kehitysyhteistyön rajallisia varoja. Jos yhteisiä varoja suunnataan yrityslähtöisiin hankkeisiin, on varmistettava, että niitä koskevat samat säännöt kuin muutakin kehitysyhteistyötä.

JARKKO ELORANTA

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton JHL:n puheenjohtaja

”Koulutus ja tutkimus näyttelevät turhan vaatimatonta osaa kehitysyhteistyössä.”

Ensi syksynä YK:ssa hyväksytään uudet kestävä kehityksen tavoitteet. Suomen pitäisi päättää, millaisilla hankkeilla voisimme parhaiten tukea tavoitteiden saavuttamista. Suomalaiset ylpeilevät maailman parhaalla koululla ja luottavat tietoonsa ja osaamiseensa. Siksi olisi luontevaa, että Suomi lisäisi kehitysyhteistyössään koulutusta ja tutkimusta, jotka vahvistaisivat kehitysmaiden osaamista.

KARI RAIVIO

Helsingin yliopiston emerituskansleri

”On järkevää kokeilla ja testata kokeiluja järjestelmällisesti.”

Kehitysapu on kiihdyttänyt vastaanottajamaiden talouskasvua. Silti kehitysyhteistyötä voidaan vielä tehostaa. Järjestelmällinen evaluointityö pitäisi aloittaa jo hankkeen suunnitteluvaiheessa. Lisäksi hankkeen pitäisi olla evaluoitavissa. Kaikkea ei kannata evaluoida, mutta paljon voisi, erityisesti kun halutaan vertailla kustannusten vaikuttavuutta.

JUKKA PIRTILÄ

Taloustieteiden professori

”Uutta yritys-toimintaa olisi tuettava kehitysyhteistyövaroin.”

Suomessa käytetään edelleen vähän kehitysyhteistyövaroja yhteistyöhön yritysten kanssa. Myös uutta yritystoimintaa olisi tuettava kehitysyhteistyövaroin, ja julkisia ja yksityisiä toimijoita pitäisi kannustaa yhteistyöhön. Korkotukiluottojen tilalle tarvitaan korvaava rahoituskanava. Lisäksi kaikki valtiolliset rahoitusinstrumentit tulisi saattaa yhteen ja saman sateenvarjon alle.

VILLE CANTELL

Kauppapolitiikka-lehden päätoimittaja

TEKSTI SIRPA PIETILÄ KUVA SNGS

LAOSIN KARTAT AJAN TASALLE

Uusi karttatietokanta on yksi tärkeimmistä työkaluista Laosin kehittämisessä.

Laosin ainoat käytössä olevat kartat ovat 1980-luvulta. Ne ovat vanhentuneita ja epätarkkoja. ”Maan kehitystä suunniteltiin pitkään niiden avulla”, **Khamvanh Lorkhamyong** sanoo. Hän työskentelee projektikoordinaattorina Laosin kansallista karttalaitosta tukevassa SNGS-hankkeessa, jota Suomi rahoittaa. Hankkeen tuella on tuotettu uudet digitaaliset maastokartat ja kaikille avoin ilmakuvatietokanta, joka kattaa jo yli 70 prosenttia maasta. ”Panostus on merkittävä Laosin hallitukselle, joka pyrkii nostamaan maan pois vähiten kehittyneiden maiden listalta vuoteen 2020 mennessä”, Lorkhamyong selittää.

”TARKKA KARTTATieto AUTTAA PÄÄTÖKSENTEOSSA.”

Ajantasainen karttoihin perustuva paikkatieto on yksi tärkeimmistä työkaluista viisivuotisen kansallisen sosioekonomisen suunnitelman toteuttamisessa ja siten koko maan kehityksessä. ”Nyt paikkatietoa tarvitaan etenkin miinanraivauksen suunnittelussa ja väestönlaskennassa”, SNGS-hankkeen johtava asiantuntija **Sami Jänne** sanoo. Laosiin pudotettiin yli kaksi miljoonaa tonnia pommeja vuosina 1964–1975, kun Yhdysvallat pyrki tuhoamaan pohjoisvietnamlaisien huoltoreitit Vietnamin sodassa. Jäljellä on yhä kymmeniä miljoonia kranaatin kuoria, maamiinoja

ja rypälepommeja. Ilmakuvat helpottavat miinanraivausta. Maastotyöt vähenvät, kun voidaan keskittyä raivaamaan alueita, joilla viljellään maata. Väestönlaskennassa paikkatietoa käytetään tilastojen tukena. Tällä hetkellä kylien sijainteja tarkistetaan ja niiden hallinnollisia alueita varmennetaan.

OMA TALO, TILA JA KYLÄ Ilmakuvia käytetään myös maankäytön suunnittelussa. Siihen ne sopivat Sami Jänteen mukaan hyvin. ”On helppo ymmärtää kuvaa, josta näkyvät tutut kohteet, kuten oma talo, tila ja kylä.” On suunniteltu, että karttoja käytettäisiin myös kiinteistöjen rekisteröintiin. Ajantasainen ja tarkka kartta-

tieto selkeyttää maanomistusoloja. Tällöin rekisteröinti helpottuu ja ristiriidat vähenevät. Joka viides laosilainen elää äärimmäisessä köyhyydessä. Valtaosa kansasta asuu maaseudulla, jossa infrastruktuuria, kuten teitä, ei paikoin ole. Uusia tietokantoja käytetään teiden suunnittelussa ja rakentamisessa sekä telekommunikaatioverkoston luomisessa. ”Infrastruktuuria kehittämällä voidaan nostaa terveydenhoidon ja koulutuksen tasoa ja edistää kaupan käyntiä ja turismia”, Khamvanh Lorkhamyong toteaa.

Ilmakuvien avulla voidaan tehostaa metsienkäytön suunnittelua, suojella luonnon monimuotoisuutta ja parantaa kyläläisten elinoloja.

Karttatieto hyödyttää myös muita Suomen kehityshankkeita Laosissa. Esimerkiksi SUFORD-hankkeessa karttatietoa käytetään metsätalouden suunnittelussa, laittomien hakkuiden paikallistamisessa ja metsäpeitteen laajuuden arvioinnissa. EMPS-hankkeessa karttatietoa käytetään ympäristövaikutusten arvioinnissa ja vähentämisessä. ”Tarkka karttatieto auttaa päätöksenteossa. Saman paikkatietoaineiston käyttö ministeriöissä helpottaa tietojen yhdistettävyyttä ja tehostaa suunnittelua”, Jänne sanoo. •

Kirjoittaja on vapaa toimittaja.

KANSALLISEN MAATIETOHALLINNAN VAHVISTAMISHANKE (SNGS)

- Kartoitus- ja paikkatietojärjestelmän kehittämishanke Laosissa vuosina 2010–2015.
- Suomen osuus rahoituksesta on 6,5 miljoonaa euroa. Laos rahoittaa loppuosan, jonka tarkkaa summaa on vaikea arvioida.
- Tavoitteena on saada koko maa ilmakuvapohjaisen karttatietojärjestelmän piiriin.

Eritrealaisia korkeakouluja

TUKI: 2,3 MILJOONAA EUROA VUOSINA 2015–2018. Ohjelmasta rahoitettavat hankkeet kehittävät Eritrean korkeakoulujen hallintoa ja tieteenalojen toimintaa. Myös metodologista ja pedagogista toimintaa hiotaan. Ohjelmaa hallinnoi kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. Suomalaiset ja eritrealaiset korkeakoulut voivat yhdessä hakea rahoitusta avoimen haun kautta 1–2 vuotta kestäviin hankkeisiin. Korkeakoulut vastaavat hankkeiden toteutuksesta. *Lisätietoja: matti.karvanen@formin.fi*

Hätäapua YK:n kautta

TUKI: 7 MILJOONAA EUROA VUONNA 2015. YK:n hätäapurahasto CERF auttaa kansainvälistä yhteisöä reagoimaan nykyistä nopeammin kriiseihin, joissa tarvitaan humanitaarista apua. CERF:in kautta rahoitetaan elintarvikkeja ja pakolaisapua. Rahasto mahdollistaa humanitaarisen avustustyön heti kriisin alkuvaiheessa, jolloin ihmiset ovat suurimmassa vaarassa. *Lisätietoja: ausy.shakir@formin.fi*

Kehitysmaiden teollistumista

TUKI: 608 754 EUROA VUONNA 2015. YK:n teollistamisjärjestö UNIDO edistää kestäväää teollista kehitystä kehitysmaissa. YK:n erityisjärjestö perustettiin vuonna 1996, jolloin myös Suomi liittyi sen jäseneksi. *Lisätietoja: antti.piiapanen@formin.fi*

Palestiinalaisia pakolaisia

TUKI: 18 MILJOONAA EUROA VUOSINA 2015–2018. YK:n palestiinalaispakolaisten avustajajärjestö UNRWA auttaa noin viittä miljoonaa palestiinalaista pakolaista Länsirannalla, Gazassa, Jordaniassa, Libanonissa ja Syyriassa. Humanitaarinen tilanne on entistä vaikeampi kaikilla UNRWAn toiminta-alueilla, erityisesti Syyriassa ja Gazassa. Yhä useampi palestiinalainen pakolainen on riippuvainen UNRWAn koulutuksesta, terveyspalveluista ja ruoka-avusta. *Lisätietoja: anna.merrifield@formin.fi*

Humanitaarista apua YK:n kautta

TUKI: 14 MILJOONAA EUROA VUOSINA 2015–2018. YK:n humanitaarisen avun koordinaatiotoimisto OCHA vastaa kansainvälisen yhteisön ja YK-järjestelmän humanitaarisesta avusta kriiseissä ja luonnonkatastrofeissa. Tehokas humanitaarinen apu oikeaan aikaan voi selvästi lieventää ihmisten hätää ja kärsimystä. Yli 90 prosenttia OCHAN budjetista perustuu vapaaehtoisiin avustuksiin. *Lisätietoja: kimmo.laukkanen@formin.fi*

KOONNUT OUTI EINOLA-HEAD

Kehityshankkeiden tarkastusta

TUKI 1,03 MILJOONAA EUROA VUONNA 2015. Kehitysyhteistyöhankkeiden toimintaa, taloudenhoitoa ja tilinpitoa arvioidaan riippumattomilla tarkastuksilla. Ulkopuolinen tarkastus perustuu ulkoministeriön ja tilintarkastusyhtiö KPMG Oy:n puitesopimukseen. *Lisätietoja: heli.irola@formin.fi*

ANDREW MCCONNELL/UNHCR/PANOS

YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n työntekijä Gemma Woods (oik) tapaa maan sisäisiä pakolaisia Erbilissä Irakissa. Hän jakaa evakoidille ostoseteleitä, joilla he voivat hankkia esimerkiksi vaatteita, polttoainetta tai lääkkeitä.

YK:n pakolaisjärjestöä

TUKI: 28 MILJOONAA VUOSINA 2015–2018. YK:n pakolaisjärjestö UNHCR suojelee maailman pakolaisia ja etsii ratkaisuja heidän kriiseihinsä. Järjestöä on kiiteltä kattavasta ja tehokkaasta toiminnasta. Se tarvitsee yhä enemmän rahaa, koska uusia pakolaiskriisejä syntyy nopeammin kuin vanhoja saadaan ratkaistua. Humanitaarisista järjestöistä Suomi rahoittaa eniten UNHCR:ää. *Lisätietoja: anna.merrifield@formin.fi*

VAATTEET VAIHTOON

Käytettyjen vaatteiden kauppa on miljardibisnes. Vauraassa maailmassa se kannustaa kuluttamaan pikamuotia, Afrikassa se näivettää omaa vaatetuotantoa.

ANDREW BROOKS. Clothing Poverty. The Hidden World of Fast Fashion and Second-hand Clothes. ZedBooks, 2015.

VAIHTOEHTOJA PIKAMUODILLE

Kehitysmaissa käytettyjen tuontivaatteiden myynti työllistää katukauppiaita. Vaatteilla on myös kysyntää, koska ne ovat usein kestävämpää laatua kuin kotimarkkinoiden uudet vaatteet.

Bisnes on kuitenkin riskialtista, Brooks muistuttaa.

Vaatteet ostetaan välittäjältä 45 kilon paaleissa, joiden sisältöä katukauppias ei tiedä

ennalta. T-paidat, shortsit ja rintaliivit käyvät kaupaksi, kun taas rikkinäiset, likaiset ja etelän oloihin sopimattomat toppatakki ja jättifarkut jäävät tiskille ja ajavat katukauppiaan konkurssiin.

Afrikassa käytetyt tuontivaatteet näivettävät entuudestaan kituliasta tekstiiliteollisuutta, joka kilpailee myös kiinalaisen halpatuonin kanssa.

Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa käytettyjen vaatteiden kauppa kannustaa kuluttamaan pikamuotia, Brooks toteaa. Kuluttajan on yhä helpompi uusia vaatetustaan, koska maailmanlaajuinen tekstiiliteollisuus tuottaa markkinoille jatkuvasti uutta ja edullista muotia.

Samaan aikaan vanhasta vaatteesta pääsee eroon vaivatta ja hyvällä omallatunnolla. Enää keskituloisillakaan ei ole tarvetta korjata, tuunata tai käyttää vaatteita loppuun.

ENÄÄ KESKITULOISILLAKAAN EI OLE TARVETTA KORJATA, TUUNATA TAI KÄYTTÄÄ VAATTEITA LOPPUUN.

Brooksin mielestä yhtälö ei ole kestävä. Pikamuoti kuluttaa luonnonvaroja ja sitä tehdään Aasiassa halpatyövoimalla, joka rikastuttaa lähinnä ylikansallisten vaateyritysten omistajia.

Brooksin mielestä yksittäistä kuluttajaa ei voi kuitenkaan vastuuttaa ostopäätöksistään varsinkaan kehitysmaissa, joissa vaatteita hankitaan pikemmin tarpeesta kuin mielihalusta. Rakenteiden muuttaminen on hänestä eettistä kuluttamista tehokkaampaa: kehitysmaiden on voitava suojautua halpatuonnilta ja tukea omaa vaateteollisuuttaan. Vauraassa maailmassa taas tulisi löytää vaihtoehtoja pikamuodille.

BISHARAT ODEH. Zatunian kadut. Into Kustannus, 2015.

JOHTAJAKSI JOHTAJAN PAIKALLE

LUOKANOPETTAJA Khalid al-Musilin vaatimaton elämä mullistuu, kun oman heimon mies pyytää hänet kunnallisvaaliehdokkaaksi Zatunian kaupungissa jossain päin Lähi-itää. Vaimo kannustaa al-Musilia pyrki-mään saman tien kunnanjohtajaksi.

Vaalikampanjasta vastaavat alan ammattilaiset, jotka luovat al-Musilista poliitikon.

Ennen al-Musili oli kovin vaitonainen, mutta enää hän ei jouda kuuntelemaan, mitä muilla on sanottavanaan. Nyt hän puhuu, julistaa ja lupaa.

”Älä valehtele. Mutta ei sinun tarvitse koko totuutta kertoa. Sano vain puolet tai neljäsosa, jos koko totuuden paljastuminen voisi olla sinulle haitallista. On kyllä totta, että joskus puolitotuus

on valhattakin parempi, mutta jos tarkkoja ollaan, ei se kuitenkaan ole valhe”, ammattilaiset neuvovat.

Pian al-Musili vieraantuu itsestään ja perheestään.

Samaan aikaan kaupungin ilmapiiri kiristyy. Heimot riitelevät, poliitikot juonivat, jengit tappelevat. Kaduilla ja kuppiloissa juorutaan ja huudetaan iskulauseita. Yksi jakolinjoista erottaa vanhat ja nuoret, jotka odottavat vaalipäivän sijaan vapautta ja uutta aikaa.

Bisharat Odat julkaisi romaaninsa arabiaksi vuonna 2007 ja hepreaksi vuonna 2010. Hän tuntee hyvin Lähi-idän poliittisen kulttuurin, sillä hän toimi vihervasemmistolaisen Hadas-puolueen puheenjohtajana Israelissa.

PAKANAMAAN ARMOILLA

PASTORI TOBIAS Johansson saapuu Lounais-Afrikan Ambomaahan joulukuussa 1886. Hän aikoo käännyttää paikalliset pakanat luterilaiseen uskoon. Sitä varten hän rakentaa muiden suomalaisten kanssa kappelin, sairaalan ja koulun, jossa lapsia opettaa Kirsti-vaimo.

Lähetystyössä onnistumiset ovat harvassa ja Johanssonin usko koetuksella. Karjarutto tappaa eläimiä, nälkä ihmisiä. Suomalaisia vaivaa malaria.

Pakanat eivät myöskään hevin luovu perinteistään ja omaksu suomalaisten Jumalaa. Paikalliset kuninkaat kiistelevät vallasta, samoin saksalaiset ja brittiläiset siirtomaaisännät.

Lisäksi anglikaanisen ja katolisen kirkon lähetystyöntekijät halajavat luterilaisten apajille.

Lauri Mäkisen romaani huipentuu marraskuuhun 1924, jolloin jo hylätty kappeli roihahtaa tuleen ja sen edustalta löytyy pahoin palanut nainen. Tapahtumien selvittely vahvistaa Johanssonin oivallusta siitä, että tavoitteen toteutuminen vaatii oveluutta, kaupankäyntiä ja joustoa omissa periaatteissa.

Romaanin nimi viittaa Matteuksen evankeliumin 10. luvun 16. jakeeseen: ”Katso, minä lähetän teidät niinkuin lampaat susien keskelle: olkaa siis älykkäät kuin käärmeet ja viattomat kuin kyyhkyset.”

LAURI MÄKINEN. Älykkäät kuin käärmeet, viattomat kuin kyyhkyset. Siltala, 2015.

IHMISOIKEUDET KENTÄLLE

SUOMEN UNICEF on julkaissut englanninkielisen oppaan, jossa järjestöjä neuvotaan suunnittelemaan, toteuttamaan, valvomaan ja arvioimaan kehitysyhteistyöhankkeita ihmisoikeusperustaisesti. Oppaan avulla suomalaiset ja kumppanimaiden järjestöt voivat sovittaa YK:n ihmisoikeussopimuksen ja Suomen kehityspoliitikan periaatteita käytäntöön.

Oppaassa selvitetään ihmisoikeusperustaisen kehitysyhteistyön erityispiirteitä, toteuttamismalleja, kohderyhmiä ja sanastoja. Selkeät piirroksot ja kaaviot havainnol-

listavat käsitteitä myös kehityskysymyksiin perehtymättömille maallikoille.

Myös ulkoministeriö on julkaissut yleisohjeen ihmisoikeusperustaisen kehitysyhteistyön toteuttamisesta. Se on suunnattu virkamiehille ja kumppaneille.

Introduction to the Human Rights Based Approach. A Guide for Finnish NGOs and Their Partners. Unicef Finland, 2015. Opas on ladattavissa verkosta: unicef.fi/hrba

Human Rights Based Approach in Finlands Development Cooperation. Ministry for Foreign Affairs in Finland, 2015. Opas on ladattavissa verkosta: innocorp.fi/_um_hrba_052015_oiko_4/

Naimakaupat netissä

Yhä useampi intialainen nainen haluaa valita itse seuransa tai aviopuolisonsa. Deittisovellukset vauhdittavat muutosta.

TEKSTI JA KUVAT JULIA WIRÆUS

Kännnykkä piippaa, kun delhiläinen **Deepika Goel** saa viestin avioliittosivustolta. Hän on rekisteröitynyt usealle sivustolle ja tavannut parikymmentä aviomiesehdokasta.

Toistaiseksi ei ole onnistanut.

”Kyse on elinikäisestä päätöksestä, joten haluan olla varma. Siihen menee aikaa.”

Goel on 27-vuotias ja haluaa löytää aviomiehen, joka tukee hänen uraansa ja jonka kanssa hän tulee toimeen. Hän ei pelkää keskustele ehdokkaiden vaan myös heidän isiensä kanssa. Myös hänen vanhempansa ovat tavanneet useita puolisoehdokkaita.

Goelin vanhemmat eivät maksa myötäjäisiä, mutta heidän on hyväksyttävä aviomies.

Kumppania on mahdollista etsiä kastin, uskonnon tai äidinkielen perusteella.

”En välitä kastista. Vanhempieni olisi vaikea hyväksyä muslimia”, sanoo Goel, joka on hindu.

Aiemmin avioliitot järjestettiin välittäjän avustuksella. Välittäjä saattoi perheet yhteen. Nyt verkko on vallannut suuren osan avioliiton välitysmarkkinoista, mutta perheet ovat yhä aktiivisesti mukana. Goel etsii puolisoaan innokkaammin kuin aiemmat sukupolvet.

Uutta on myös se, että Goel kaipaa romanttista suhdetta aviomieheensä.

Vähän aikaa sitten häneltä pyydettiin

tiin lisämaksua avioliiton kiirehtimisestä. Sivusto soittaisi miehille, joihin hän oli ollut yhteydessä, jotta avioliittoa voitaisiin kiirehtiä.

Usein vanhemmat myös odottavat, että tulevan avioparin horoskoopit sopivat yhteen.

Goel tapasi kerran miehen, jonka äiti pyysi pappia vertailemaan nuorten horoskooppeja. Pappi totesi äidille, että

joku perheenjäsen kuolisi, jos Goel avioituisi hänen poikansa kanssa.

UUSI KULTTUURI

Myös deittisovellukset, kuten Tinder ja intialainen Thrill, ovat intialaisissa suurkaupungeissa suosittuja. Ne ovat luoneet aivan uudenlaisen deittailukulttuurin.

Delhiläinen 31-vuotias **Kanika**

Delhiläinen Deepika Goel etsii sopivaa puolisoa avioliittosivustoilta.

Batra alkoi nettideittailla viime vuonna.

”Asuin pitkään ulkomailla ja haluan tavata ihmisiä omien piirieni ulkopuolelta”, hän kertoo.

Avioliittosivustoja Batra ei käyttä, sillä hän ei halua perheensä osallistuvan prosessiin.

Batra ei ole ajatustensa kanssa yksin. Jonkin aikaa sitten avioliittosivusto shaadi.com sijoitti Thrill-sovellukseen, jonka perustivat yhdysvaltalaiset **Josh Israel** ja **Devin Serago**. Thrill on mobiilipalvelu, jossa käyttäjät päättävät yhden tai useamman kuvan näkemisen perusteella, onko henkilö *thrilling* eli kiinnostava. Jos tykkääminen on mahdollista, tutustuminen voi alkaa.

Myöhemmin käyttäjät voivat tavata toisensa.

Palvelua käyttää etenkin kasvava ylempi keskiluokka Intian suurkaupungeissa, kuten New Delhissä, Mumbaissa ja Kolkatassa.

Israel näkee valtavasti mahdollisuuksia Intian nettideittailumarkkinoilla. Maan väestö on ennätyskellisen nuorta, ja yhä useampi liikkuu verkossa puhelimillaan. Usein deittipalvelua käyttävät nuoret ovat perheissään

DEEPIKA GOEL KAIPAA ROMANTTISTA SUHDETTA AVIOMIEHEENSÄ.

ensimmäisiä, jotka valitsevat itse kumppaninsa.

Myös nettideittailu on suhteellisen uusi ilmiö Intiassa.

Siksi Israelin Thrill-sovellus pyrkii varmistamaan käyttäjiensä turvallisuuden. Jokaisen käyttäjän Facebook-profiilit tutkitaan. Deittisovelluksesta poistetaan miehet, joista ei ole riittävästi kuvia, joilla ei ole tarpeeksi ystäviä, jotka eivät ole aktiivisia tai jotka vaikuttavat epäluotettavilta.

Käyttäjien on rekisteröidyttävä todellisella henkilöllisyydellään.

”Huomasimme, että avioituneet miehet käyttivät sovellustamme, ja halusimme heistä eroon. Löysimme myös omituisia kuvia ja miehiä, jotka eivät osanneet käyttäytyä korrektisti naiskäyttäjää kohtaan”, Israel kertoo samalla, kun hänen puhelimensa kertoo uudesta osumasta Thrillissä.

Hän on huomannut, että käyttäjät eivät tiedä, kuinka lähestyä toisia luontevasti. Siksi rekisteröityjät saavat neuvoja nettiyhteisössä.

”Pidämme käyttäjiä kädestä, kun he kokeilevat jotain itselleen täysin uutta.”

Thrillin perustajat uskovat, että heidän yrityksensä on osa sosiaalista vallankumousta, jossa konservatiiviset arvot hellittävät.

Yhä useammat naiset hankkivat ensimmäisinä perheessään koulutuksen, tekevät työtä ja valitsevat puolisonsa. He uskaltavat protestoida epätasaa arvoa ja häirintää vastaan. Monet tuntevat länsimaista kulttuuria paremmin kuin vielä muutama vuosi sitten.

Se tarkoittaa, että deittailu suurkaupungeissa lisääntyy. Nuoret saavat entistä enemmän valtaa valita, kuinka he haluavat elää elämänsä aikana, jolloin talouskasvu Intiassa lisääntyy. •

Kirjoittaja on ruotsinsuomalainen vapaa toimittaja.

Tekstin on suomentanut Tiina Kirkas.

INTIA

PERHE PÄÄTTÄÄ EDELLEEN

VAIN VIITISEN PROSENTTIA

intialaisista naisista valitsee itse aviopuolionsa. Joka kolmas valitsee puolionsa vanhempiensa kanssa. Loput eli kaksi kolmesta liitosta syntyy yhä vanhempien tai suvun päätöksellä, ilmenee intialaisesta tutkimuksesta, joka perustuu vuonna 2005 kerättyyn aineistoon.

Myös kasti- ja uskontorajojen ylittäminen on harvinaista, vaikka Intian lainsäädäntö on sallinut seka-avioliitot jo vuosikymmeniä. Eniten niitä solmivat koulutetut, varakkaat ja kaupunkilaiset naiset. He myös valitsevat aviopuolionsa muita naisia useammin.

Osavaltioiden välillä on eroja. Punjabissa yli 12 prosenttia naisista avioituu muun kuin omaan kastiin lukeutuvan miehen kanssa. Rajasthanissa heidän osuutensa on alle kaksi prosenttia. Silti kummassakin osavaltiossa vain alle prosentti naisista päättää itse puoliosastaan, kun taas Gujaratissa heitä on lähes 12 prosenttia.

Aviopuolison valinta vastoin suvun toiveita ei ole vaaratonta. Varsinkin nuoriin naisiin kohdistuneita kunniamurhia raportoitin vuosituhannen alussa yli tuhat, suurin osa niistä Pohjois-Intiassa.

TIINA KIRKAS

Lähde: Srinivas Goli, Deepti Singh & T. V. Sekher. Exploring the Myth of Mixed Marriages in India: Evidence from a Nation-wide Survey. Journal of Comparative Family Studies. Vol. 44, No. 2, 2013.

TEKSTI OUTI EINOLA-HEAD
KUVA SAMULI SIIRALA

MILLÄ MIELELLÄ UGANDAAN?

Visa Tuominen lähtee YK:n
apulaisasiantuntijaksi Itä-Afrikan
rentoon Kampalaan.

”E distän Ugandassa veteen, sanitaatioon ja hygieniaan liittyvää innovaatio-ohjelmaa. Olen myös mukana Ugandan ja Suomen Unicefin, Aalto-yliopiston, ugandalaisen Makereren yliopiston sekä paikallisten yrittäjien yhteishankkeessa. Hankkeella parannetaan varsinkin lasten mahdollisuuksia saada puhdasta vettä, parempaa hygieniaa ja sanitaatiota Pohjois-Ugandassa.

YK:n lastenjärjestö Unicefin työ Ugandassa tuntui niin mielenkiintoiselta, että sitä oli pakko hakea. Unicef on varsin näkyvä YK-järjestö Suomessa. On kiinnostavaa nähdä, miten Unicefissa työskennellään ja millaisia erityispiirteitä Ugandan kumppanuushankkeessa on.

Olen 31-vuotias. Valmistuin Tampereen yliopistosta pääaineenani kansainvälinen politiikka. Opiskelin myös kehitysmaatutkimusta ja ympäristöpolitiikkaa. Opintoihini

kuuluvat harjoittelut tein kahdessa kansallaisjärjestössä Brysselissä.

Viimeiset neljä vuotta työskentelin Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksessa. Olin mukana energiaan ja ilmastonmuutokseen liittyvissä kehittämissankkeissa ja tutkimuksissa. Vedin myös hanketta, jossa parannetaan puhtaan veden saatavuutta Kambodžassa ja Laosissa.

Ugandassa minua odottavat uusi työyhteisö ja kulttuuri, joita odotan innolla. Nähtäväksi jää, miten nopeasti sopeudun afrikkalaiseen aikakäsitykseen ja miten sujuvasti käytännön asiat hoituvat. Entä toimiikohan 4G-verkko pääkaupunki Kampalan ulkopuolella?

On myös hauska nähdä, onko Kampala niin mukava kaupunki kuin olen kuullut. Tai miten epärealistinen on haaveeni siitä, että Kampalassa pystyisi liikkumaan pyörällä?

Aika tulee takuulla kulumaan yllättävän nopeasti.” •

Kehitystöihin

YK:N APULAISASIAN-
TUNTIJOIKSI LÄHTEVÄT
VISA TUOMISEN LISÄKSI:

- **Pauliina Upla**,
YK:n ympäristöohjelma
UNEP/Geneve, Sveitsi
- **Saila Toikka**,
UNEP/Nairobi, Kenia
- **Jenni Ratilainen**,
YK:n tasa-arvojärjestö
UN Women/Peking, Kiina
- **Mia Madsen**,
Kansainvälinen maatalouden
kehittämisrahasto
IFAD/Khartoum, Sudan

YK:N VAPAAEHTOISEKSI LÄHTEE:

- **Marja Suomela**,
UN Women/Nairobi, Kenia

Vaihtoehdot *vähissä*

Afrikkalaisen työnhakijan on vaikea valita, mistä suunnasta
etsiä parempaa huomista.

Mies seisoo kompassi
kädessään Nigerian, Kame-
runin ja Tšadin rajamailla
ja pohtii tulevaisuuden
vaihtoehtojaan. Mistä löytyisi
työtä ja toimeentuloa?

Eteläafrikkalaisen pilapiirtäjän **Brandan Reynoldsin** kuvassa vaihtoehdot eivät näyttäydystä hääveiltä, vaikka Afrikan mantereella menee monilla mittareilla paremmin kuin koskaan.

Lännessä tarjolla on Boko Haram, idässä al-Shabaab. Molemmat ovat ääri-islamistisia terroristijärjestöjä, jotka mieluusti värväävät joukkoihinsa työttömiä nuoria miehiä eri puolilta Afrikkaa.

Etelässä tilanne ei ole paljoakaan parempi.

Esimerkiksi Reynoldsin kotimaa Etelä-Afrikka ehti vuosi ajan houkuttaa miljoonia

afrikkalaisia etenkin lähimaista Mosambikista, Malawista ja Zimbabwesta. Viime huhtikuussa osa eteläafrikkalaisista ryhtyi kuitenkin äänekäästi vaatimaan ulkomaalaisten karkottamista. He halusivat säästää työpaikat itselleen.

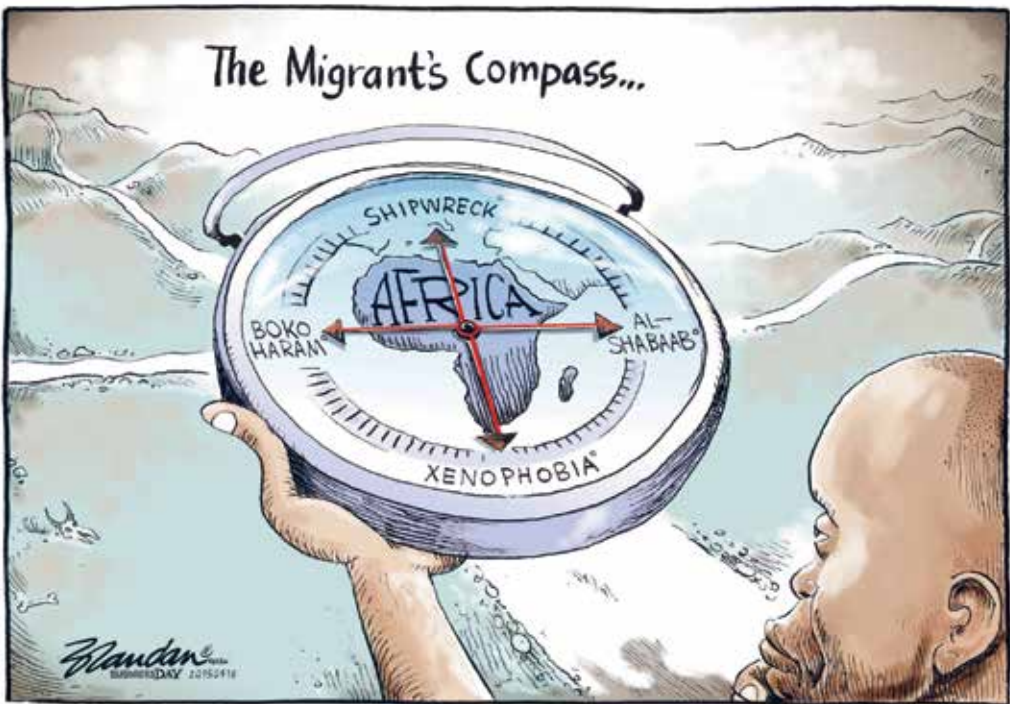
Lopulta väkivaltaisissa mellakoissa kuoli muutamia ihmisiä. Presidentti **Jacob Zuma** tuomitsi muukalaisvihan mutta lupasi tiukentaa otettaan paperittomista siirtolaisista.

Entä pohjoinen?

Siellä vastassa on Välimeri, joka on ylitettävä matkalla Eurooppaan. Viime vuonna urakasta suoriutui arviolta 219 000 siirtolaista ja pakolaista. Ainakin 3 500 kuoli.

Tämän vuoden toukokuun alkuun mennessä haaksirikoissa oli menehtynyt yli 1 700 ihmistä.

TIINA KIRKAS

kehitys
utveckling

JULKAISIJA

Ulkoasiainministeriö
Viestintä- ja kulttuuri-osasto
Kehitysviestintä
PL 456, 00023 Valtioneuvosto

TILAUKSET JA

OSOITTEENMUUTOKSET

Verkossa kehityslehti.fi/tilaa-lehti/
Puhelimitse tiistaisin ja
torstaisin klo 9–11/Lönnberg
040 864 3234.

TOIMITUSNEUVOSTO

toimittaja Janne Hopsu
johtaja Gunvor Kronman
professori Liisa Laakso
toimittaja Katri Merikallio
asiamies Juha Rekola
toimittaja Jyrki Saarikoski
alivaltiosihteeri Anne Sipiläinen
apulaisosastopäällikkö Kari Alanko
toimittaja Jukka Huusko
professori Jukka Pirttilä
toiminnanjohtaja Salla Nazarenko
osastopäällikkö Jouni Mölsä (pj.)

PÄÄTOIMITTAJA

Pasi Nokelainen
0295 351389, 050 339 5860
pasi.nokelainen@formin.fi

TOIMITUSSIIHTEERI

Tiina Kirkas

TOIMITTAJA Päivi Ängeslevä

ULKOASU Sissu Muhujärvi

PAINATUS Lönnberg

ISSN 0787-0418

Lehden sisältöä lainattaessa
on lähde mainittava. Artikkelit
edustavat kirjoittajiensa kantaa.

Neljä kertaa vuodessa ilmestyvä
Kehitys-Utveckling on tilaajille
maksuton. Kehitys 3.2015
ilmestyy syyskuussa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET

**SUOMI
AREENA**

PORI

Kehitysyhteistyön teemavuosi ja *globaalit haasteet*

Haastattelijana
Tuomas Enbuske

**PORIN TEATTERIN PÄÄNÄYTTÄMÖLLÄ
TORSTAINA 16. HEINÄKUUTA**

12.15–13 Kehitysyhteistyö ja globaalit haasteet
– ajankohtaiskeskustelu

Lenita Toivakka, ulkomaankauppa- ja kehitysministeri

Heidi Hautala, Euroopan parlamentin jäsen

Mia Seppo, YK:n Malawin tiimin johtaja

13–13.40 Teemavuoden lähettiläs **Hossni Boudali & Dimjami**
– Musiikkia sekä keskustelua maailmasta ja kehityksestä

TEATTERISSA LISÄKSI

10.30–11.45 Aapiskukko aavikolla – Onko
koulutuksesta vientituotteeksi?

10.30–11.45 EU:n ja USA:n vapaakauppaneuvottelut.
Miksi TTIP on tärkeä Suomelle?

15.45–17.00 Suomi multiplex-maailmassa –
Ulkoministeriön ajankohtaiskeskustelu

2015

Kehitysyhteistyön

eurooppalainen teemavuosi

europa.eu/eyd2015/fi

**ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET**